

Sepatoe Roesak

Blad voor de Sobats
van T-Brigade
en Java

december 2017

Leden reünie- en nazorgcommissie **2-6RI & T-Brigade & Java**

Voorzitter/secretaris,

alsmede redactie en layout Sepatoe Roesak

Mevr. Marianne Pragt-Lankhuizen,

Schakelpad 12, 3192 JH Hoogvliet.

Telefoon : 010-4382758 of 06-25278220

E-mail marianne.lankhuizen@gmail.com

Voor adreswijzigingen, jubilea, overlijden en telefonisch contact .

Website www.sepatoeroesak.nl

Penningmeester en

redac-tionele

ondersteuning:

De heer Joop Pragt,

Schakelpad 12,

3192 JH Hoogvliet.

j.pragt9@upcmail.nl

Algemeen

commissielid:

De heer Theo Eversen,

Hoofdstraat 151a,

6432 GB Hoensbroek

theoeversen@gmail.com

reüniefotograaf:

De heer Bob Pragt

Hoogvliet

bobpragt@hotmail.com

Coördinator nazorg:

Mevr. Marijke de Jong,

Spijkenisse

mellanion@hotmail.com

Verzorging

drukwerk:

De heer Jan Teeuw

De Kroeskarper 13

2661KM Bergschenhoek

Assistentie

reünie:

Frank van Hulst

Ameidastraat 400

3042 DG Rotterdam

Voor donaties en giften:

ABN-AMRO rekeningnr.

NL 61 ABNA 097.21.38.021

t.n.v. reünie- en nazorgcommissie 2-6RI, T-Brigade. te Hoogvliet

**De gezichten bij de namen van
de reünie- en nazorgcommissie 2-6 R.I. T- Brigade.**

Marianne Pragt-Lankhuizen
voorzitter/secretaris
Redactie en lay-out
Sepatoe Roesak

Joop Pragt
Penningmeester
Redactionele ondersteuning
Sepatoe Roesak

Theo Eversen
Alg.commissielid

Marijke de Jong
coördinatie nazorg

Jan Teeuw
Verzorging drukwerk

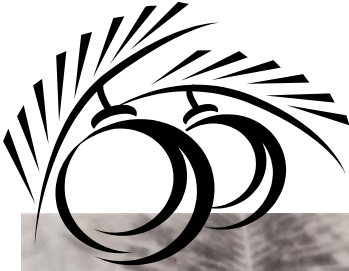
Bob Pragt
Reüniefotograaf

Frank van Hulst
assistentie reünie

Inhoud:

De commissie in foto's	Blz.	1
Inhoud	Blz.	2
Kerst- en nieuwjaarswens	Blz	3
Van de redactie	Blz	4
Van de voorzitter/secretaris Marianne	Blz	4
Adreswijzigingen doorgeven! Meldingen.	Blz	5
Van penningmeester Joop , vermelding van donaties	Blz	5-8
Verjaardagen/ Oude kameraden?/ Website	Blz	9
Berichtgeving bezoeken 2016/ Jan van Lang , 2-6RI, overleden	Blz	10
Korte verslagen bezoeken 2017/ Douwe Egberts-punten	Blz	11
Sobat Kees Otto , 5RS / Pieter Salomé , 2-6RI, overleden	Blz	12
Waar is onze Harry Hoogwerf , 1 RS.?	Blz	13
Sobat Henk van Lindert , 2-7 RI, overleden / kort verslag	Blz	14
Jan Coorens overleden / Harry Hoogwerf overleden	Blz	15-16
Een zwartgeblakerde inktpot bij Gerrit Gleijm in Soest	Blz	16-21
Bij Bokkenrijder Jan Schrauwen op de versgemalen koffie	Blz	22-27
Kort bericht / overlijden sobat H. Donker , 2-7RI	Blz	28
Op de koffie bij Herman Plaats , 5-5RI / 2 korte berichten	Blz	29-33
Kees Breur , 2-2RVA, had het Spaans benauwd	Blz	34-40
AAT-er Jan van Erp zet beste beentje voor.	Blz	41-48
Terug in de tijd bij sobat Henk Stolp , 2-7RI	Blz	48-55
2 korte berichten/ Constance v.d. Wiel , 2-6RI, overleden	Blz	55-56
Heropening traditiekamer(s) LBJ	Blz	56
Een boswoning in Epse en rumoerig afscheid in Deventer	Blz	57-61
Veel gestelde vraag aan Marianne	Blz	62
1 kort bericht/ sobat Piet Boukes , 2-13 overleden	Blz	63
5 korte berichten	Blz	64
Gezocht / boek 'Loslaten dat gaat niet meer' / jubilia	Blz	65
In memoriam onze overleden sobats	Blz	66-67
Leuk?	Blz	68

Morib Beach december 1945, 2-6RI.

Voorste rij midden: Cornelis Pieter van Hoof. Foto Ron van Hoof.

*De commissieleden
Theo, Frank, Marijke, Bob, Jan, Joop & Marianne
van de
reünie- en nazorgcommissie 2-6 R.I. en T-Brigade en Java,
wensen u allen fijne kerstdagen toe.*

*Wij hopen dat het jaar 2018 u goeds,
maar vooral veel gezondheid mag brengen.*

*Aan hen die de komende feestdagen onder andere
omstandigheden dan doorgaans meemaken, wenst
de commissie veel warmte en sterkte toe.*

Van de redactie!

Rectificatie: In de nieuwsbrief van juni jl. stond de leeftijd van sobat Schrauwen foutief vermeld. Geboren 4 maart 1923. Hij is dan natuurlijk 94 jaar i.p.v. 92 jaar.

Toen **Theo Eversen**, de voormalige verzorger van al ons drukwerk, een andere baan kreeg, leek het er op dat dit het ook het einde van dit blad zou zijn. De kosten voor reguliere drukker bleken torenhoog en ons budget te laag. Maar dankzij de bezielende inzet van **Jan Teeuw**, onze nieuwe verzorger drukwerk, heeft u nu toch weer het boekje Sepatoe Roesak ontvangen. Daarmee rees meteen het volgende probleem. Want hoe krijg ik nu alle achterstallige bezoeken en interviews in het blad. Het werd wikken en wegen. De overledenen zijn vermeld in de nieuwsbrief van december 2016. Besloten is om vandaar uit verder te gaan met de vermeldingen. De interviews vervolg ik vanaf het boekje mei 2016. Wat wel weer inhoudt, dat ik de bezoeken van 2017 hier summier weergeef maar later weer uitgebreid opneem in een volgende editie. Wellicht als er voldoende donaties zijn geweest, er een extra editie kan uitkomen. Ik wil u de levensverhalen van uw sobats niet onthouden.

Ik wens u allemaal weer heel veel leesplezier!

**“Leeftijd is niet belangrijk,
maar wat je met die jaren hebt gedaan wel.”**

Redactie: Marianne Pragt- Lankhuizen
Met redactionele ondersteuning: Joop Pragt

Mededelingen van de commissie. De voorzitter/ secretaris.

Beste sobats,
Vanwege ruimtegebruik sta ik graag de ruimte van de voorzitter af voor de verhalen van en over u. Wat betreft onze commissie, wij zijn allen heel blij dat we dit jaar weer in goede gezondheid met u hebben mogen doorbrengen. We hopen er het komende jaar weer voor u te mogen zijn. Wat valt er nog meer te zeggen dan dat?

De voorzitter, Marianne Pragt-Lankhuizen.

Melding van adreswijziging of een overlijden

Marianne steekt nog regelmatig heel veel tijd in het opschonen van de adreslijst. Het blijft toch nog steeds dat er geen adreswijzigingen of overlijdensberichten aan ons wordt opgegeven. Boekjes en correspondentie worden gestuurd naar adressen waar geen veteraan meer woont. Zonde van het geld! Om dit te voorkomen adviseert Marianne u heel nadrukkelijk: **Neem het adres van het secretariaat op in uw persoonlijke adreslijst.** Hiermee bespaart u voor het secretariaat echt veel geld, veel spuurwerk en dus tijd. U wilt geen boekjes meer ontvangen? Laat het ons a.u.b. weten!

**Secr. reünie- en nazorgcommissie 2-6 R.I., T-Brigade,
Marianne Pragt-Lankhuizen,
Schakelpad 12,
3192 JH Hoogvliet.
Tel: 010-4382758 (kan antwoordapparaat zijn,
spreek dan duidelijk uw naam en telefoonnummer in.)
Of mobiel: 06-25278220**

De tekening die **Chris en Jantiene Peelen** in hun bezit hadden maar niet Chris was, behoorde toe aan **Ben v.d.Maat**. Hij herkende zich meteen in de oproep van de vorige Sepatoe Roesak. Inmiddels heeft hij zijn tekening weer in zijn bezit.

We ontvingen in 2016 een aanzichtkaart uit Bali. Afzender **Tukans Sepatu Tijgerbrigade**. Geen idee wie de afzender is. U wel?

Wist u dat **Ali Roex Westerhof**, dochter van de reeds overleden sobat **Wietse Westerhof**, 2-6RI, nog steeds prachtige borduur- en patchworkitems stuurt voor de reünie? Geweldig bedankt Alie!

Van de penningmeester

Als eerste ga ik deze maal beginnen met de donaties door u gedaan in de periode 1 januari 2017 tot 1 november 2017. Omdat wij in oktober druk bezig zijn met het boekje, dus de cijfers nu op papier staan, is dit het moment voor mij als penningmeester om de boeken af te sluiten.

De vrijwillige donaties van 1 december 2016 tot 1 nov 2017

Datum	Naam donateur	Plaats	Bedrag
6 dec	H. Stolp, 2-7RI	Hoofddorp	€ 30,00
27 dec	W.van Raaij, 2-6RI	Rotterdam	€ 50,00
28 dec	B. Roelofs ,5 RS	Arnhem	€ 50,00
29 dec	B. Geerts , weduwnaar 2-6RI	Oosterhout	€ 25,00
2017			
1 jan	De neef van Sinterklaas	In het zuiden	€100,00
5 jan	J. Kamerling 411 bat.gr.	Hoogvliet	€100,00
6 jan	A. Verweij, 6bat.Gr.411	Leerdam	€ 50,00
10 jan	F. Penninks, 2-6RI dochter	Veenendaal	€ 25,00
18 jan	L.Reij, 2-6RI dochter	Linne	€ 75,00
19 jan	H.van Oirsouw, 32 AAT	Voorburg	€ 10,00
23 jan	P. Fonkert, inlichtingendienst T.brig	Selville USA	€100,00
9 feb	E. Toorens,VbaD.T-Brigade,5-5RI	Scheveningen	€ 50,00
13 feb	C.M. Brand, donateur DE-punten	Rotterdam	€ 20,00
22 feb	C.J. Tishauser, 2-7RI	Purmerend	€ 50,00
28 feb	Jutta Merling do 2-6RI	Utrecht	€ 50,00
10 mrt	Joop van Eijden, 4-6RI	Vught	€ 20,00
3 apr	Leo Heinsbroek, 426 BI	Schiedam	€ 20,00
6 apr	Cees Muller, 411 BI,	Rotterdam	€ 50,00
6 apr	Jan Schrauwen, 4-6 RI	Oirschot	€ 50,00
16 apr	Jantine Peelen Schep 2-7RI wed.	Almere	€ 50,00
17 apr	P.J.H.Hugens, 13 RI	Breda	€ 50,00
3 mei	A. Minderman, 2-2RVA	Den Haag	€ 30,00
4 mei	M.M. v.d. Meer, zoon † 2-13/5-13 RI	Grave	€ 50,00
27 mei	Piet Boukes 2-13 RI	Haarlem	€100,00
"	Nelly Janssen-Janssen ,5-5RI	Mook	€ 50,00
"	Ben v.d. Maat, 5 RS,	Alkmaar	€ 30,00
"	Leo de Boer, 5RS,	Tilburg	€ 10,00
"	Kees Breur, 2-2RVA	Capelle a.d. IJssel	€ 20,00
"	Laurent Cuijpers 425 Bat. Inf	Maastricht	€ 20,00
"	Jo v.d. Heuvel, 2-6RI	Eindhoven	€ 30,00
"	Pieter Paulusma, 1 RS	Nijmegen	€ 10,00
"	Bas van Veen, 3-7RI	Driehuis	€ 10,00
"	Neef van Sinterklaas Griek na reünie	In het verre zuiden	€200,00
1 juni	Koos v.d. Kuij, 5-5RI	Gouda	€250,00
7 juli	Piet Boukes, 'de Flappentapper'	Haarlem	€100,00
1 aug	J. Bragt 4-6RI	IJmuiden	€ 20,00
21 aug	J.van Haastrecht 5RS	Laren	€100,00
23 aug	J. Kerskes LBJ	IJsselstein.	€ 25,00
29 aug	Ron van Hoof (zoon † 2-6RI)	Amsternrade	€ 25,00
29 aug	P. Hugens, 13 RI	Breda	€ 50,00
aug	Veteraan 2-6RI	Ver over de grens	€115,00
9 sept	Cees Muller, 411 BI	Rotterdam	€ 50,00
9 sept	Berend van Mierlo, 5RS	Krimpen a/d IJssel	€ 25,00
18 sept	Hans van Oirsouw 32AAT	Voorburg	€ 15,00
18 sept	Fam. Van Houten-van Dijk 3MP4	Den Bosch	€ 25,00
26 sept	Ben Roeloefs, 5RS	Arnhem	€ 50,00
2 okt	M.v.d. Wetering 2-6RI	Eindhoven	€ 50,00
9 okt	Lenie Westra Leentfaar wed.	Den Haag	€ 25,00
10 okt	Wim en Giny van Raaij, 2-6RI	Rotterdam	<u>€ 50,00</u>
		totaal	€2.385,00

Het resultaat in deze 10 maanden aan donaties is werkelijk prachtig. Alle donateurs worden hartelijk bedankt voor hun vrijwillige bijdragen.

Tot zover is het rozengeur en maneschijn wat de klok slaat. Maar nu de rest: Zoals u weet hebben wij nogal veel activiteiten op ons programma staan. Om enkele te noemen:

- het organiseren jaarlijkse reünie,
- het thuis bezoeken van zieke en gezonde sobats,
- het zoveel als mogelijk is bijwonen van begrafenissen en crematieplechtigheden van sobats,
- het verzorgen van kransleggingen op Candi en Roermond,
- het vertegenwoordigen van de Indiëveteranen bij bijzondere gelegenheden,
- het schrijven, laten drukken en verzenden van de Sepatoe Roesak, nieuwsbrieven en kaarten
- inzamelen goodies voor de goodiebags reünie

en zo kan ik nog wel even doorgaan. Al deze bezigheden leggen een enorm beslag op de tijd en energie van de commissieleden. En toch doen wij het **met heel veel plezier** want wij vinden dat u als **Indiëveteraan** het verdient!

Maar aan al deze activiteiten is een kostenplaatje verbonden.

Wij hebben het afgelopen jaar ondervonden dat de prijzen de pan uitrijzen. Als voorbeeld noem ik de naheffing van (cateringbedrijf) Paresto i.v.m. de in mei gehouden reünie. Die reünie was een enorm succes, meer dan **170 bezoekers** van **41 verschillende onderdelen**. Goed en voldoende eten en drinken, mooie optredens van artiesten, prachtige prijzen in de (gratis!) veteranenloterij. Even zulke mooie prijzen in de gewone loterij. En daar lieten we een steekje vallen. De beschikbare te kopen loten kregen we niet volledig verkocht, er bleef helaas een flinke bundel over. Toch hebben we alle aanwezige prijzen verloot. Dat leverde ons een onvoorzien tekort aan inkomsten op.

Toen we enkele maanden later de eindrekening van Paresto ontvingen werden wij verrast met een naheffing van meer dan **€2.000,-**. Nog nooit hebben we zo'n grote naheffing gehad. Dat in combinatie met het tegenvallende opbrengstresultaat van de loterij was een schok voor de commissie. Maar gezellig was de reünie wel!

Toch willen wij met dit bericht er op wijzen dat zonder uw inbreng het voortbestaan van de commissie in gevaar komt. Hoewel we natuurlijk allen vrijwilligers zijn worden er kosten gemaakt die betaald moeten worden. Marianne blijft bij alle haar en ons bekende instanties bedelen voor u, de veteraan, maar het is toch sappelen. Ondanks dat er veel veteranen regelmatig een leuke vrijwillige financiële bijdrage leveren (soms zelfs een hele grote) blijft het spannend of we rond komen.

Niet te vergeten is het feit dat in het afgelopen jaar weer heel wat dappere oud strijders zijn overleden. Waaronder enkele van de donateurs die met regelmaat een gulle donatie aan de kas deden. U leest verderop in ons blad onder het item **In Memoriam** wie ons in de achterliggende periode zijn ontvallen.

Ondertussen lijken we net op de ouderen in Nederland. Na de AOW en het pensioen lijkt het net of de maanden te lang zijn in vergelijking met de financiën.

Ik geef u een overzicht van de financiën:

Op 1 januari 2017 was op rekening € 1.975, 63

Op 1 november 2017 was op rekening € 4.125,11

Lijkt een leuk bedrag, waar klaagt die penningmeester over?

Dat zal de penningmeester u even aantonen.

Nog te betalen : € 2036,- naheffing Paresto

Nog te betalen: drukwerk en verzendkosten van o.a. deze Sepatoe Roesak, de nieuwsbrieven met o.a. die met de uitnodiging voor de reünie 2018, reiskosten thuisbezoek veteranen, kosten bezoeken veteranenorganisaties, bezoeken crematie- en begrafenissen van overleden sobats, aankopen prijzen loterij reünie 2018 , enz...enz.

Zoals u ziet is het passen en meten. Het door sommige veteranen aan ons afstaan van de vrije treinkaartjes helpt natuurlijk ook bij de zuinigheidscampagne die de commissie doet. Maar toch kan het niet zonder u. Bent u binnenkort in de **kerstsfeer** en besluit u een **goede daad** te doen, denk dan aan de kas van de commissie en doe alstublieft een bijdrage. We zullen zorgen dat het weer aan u besteed zal worden en dat het werk voor **de Indiëveteraan** door kan gaan.

Wij bedanken u bij voorbaat. Ook namens uw mede oud-strijders!

Voor uw gemak geef ik nog even het banknummer van de commissie:

ABN-AMRO, rekeningnummer :
NL61 ABNA 0972138021

Tnv.: Reünie- en nazorgcommissie
2-6R.I.&T-Brigade te Hoogvliet,
onder vermelding van: **donatie**.

Getekend:De penningmeester, **Joop Pragt**

Verjaardagen

De sobats die in de afgelopen maanden jarig zijn geweest hebben ook dit jaar weer bijna allemaal kunnen rekenen op een **gezellig babbeltje met Marianne op hun verjaardag**. Is dit bij u niet gebeurd, dan heeft Marianne nog steeds niet uw juiste gegevens. Geeft u daarom alsnog uw **juiste telefoonnummer en legernummer** door? Het maakt het extra feestelijk als u een telefonische felicitatie krijgt en Marianne blijft zo nog beter op de hoogte van hoe het met u gaat.

Oude Kameraden.

Bent u op zoek naar oude kameraden? Nieuwsgierig of er nog jongens van u onderdeel in leven zijn? Zou u graag weer in contact komen met een maatje? U kunt altijd Marianne bellen of schrijven voor informatie over uw mede Tijgerveteraan. Er zijn al heel wat fijne hernieuwde kennismakingen ontstaan. Schroom dus niet om te bellen of schrijven. Om met de gevleugelde woorden van generaal b.d. Ted Meines te spreken:
'Houdt elkaar vast! Houdt contact met elkaar!'

www.sepatoeroesak.nl

Hebt u **geen computer**, vraag dan eens aan uw kinderen, kleinkinderen, vrienden of buren om voor u **www.sepatoeroesak.nl** aan te klikken. U zult verbaasd zijn over alle nieuwtjes en informatie die u op het scherm ziet verschijnen. Er is zelfs grote kans dat **u** daar op een of meerdere foto's staat!

Reacties van lezers:

In verband met het eerder besproken ruimtegebruik zijn er dit keer helaas geen reacties van lezers. Het is vervelend om deze beslissing te moeten maken maar blijft u vooral uw reacties wel sturen. Een volgende keer plaatsen wij graag weer uw reacties.

Korte berichtgeving bezoeken 2016/2017

Na de ziekenhuisopname en herstelperiode van Joop bezochten wij op 13 nov 2016 weduwe **Nelly Janssen (5 RS) uit Mook**. Haar man, Jan Janssen overleed op 5 november 2016. Op 17 nov 2016 dronken we even koffie bij **Fons van Bergen (1RS) uit 's Hertogenbosch**. We waren vrijdag 2 december 2016 aanwezig op de **Phaffdag van Regiment Limburgse Jagers in Oirschot** en op woensdag 7 december weer present bij de jaarlijkse **7 december herdenking in Schaarsbergen**. Hiermee sloten wij onze bezoeken voor 2016 af.

**Jan van Langh, sold 1^e kl, 3^e cie 2-6RI
20 juli 1923 - 3 januari 2017**

Oosterhouter in hart en ziel, 93 jaar lang

*Ik heb mijn leven geleefd zoals ik wilde
Dat heb ik met volle teugen gedaan.
Nu is de tijd gekomen om voor altijd te gaan.*

Op woensdag 11 januari 2017 was de uitvaartdienst in Basiliek St.Jan, in Oosterhout. Wij, Joop en Marianne waren deze dag hierbij aanwezig met het banner. Joop hield een toespraak over Jan van Langh zijn zeer korte militaire loopbaan. Een zeer ernstig militair verkeersongeval reeds voor vertrek naar Nederlands Indië maakte dat Jan niet met de jongens vertrok. Joop droeg aansluitend een passend veteranengedicht voor. Na deze dienst vertrokken alle familie, vrienden, veteranen en genodigden naar de begraafplaats Leijzenakkers in Oosterhout.

Jan werd ten grave gedragen door zijn Oosterhoutse veteranenvrienden. Ook bij de groeve werden toespraken gehouden en heel bijzonder: tijdens het afscheid nemen bij de kist werd iedereen verzocht een handvol

confetti op de kist in graf zou gooien. Zo had Jan dat geregeld. Na afloop was er ruim de tijd om in Jan zijn stamcafé Sluis te proosten op het leven van Jan.

door Marianne

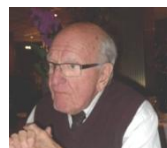
Enkele korte verslagen bezoeken 2017.

Maandag 9 januari 2017 bezochten we in Gouda **Koos van der Kuy, 5-5RI**. Ziekenhuisopname en ingrepen waren genoeg redenen om even bij hem te kijken hoe hij het thuis weer redde. Later op deze maandag bezochten we **Jantine Peelen, weduwe van Chris Peelen 2-7RI** in Almere. Zij schreef per brief dat ze zich 'was wild geschrokken' over het nieuws over Joop. Helemaal gerustgesteld zwaaide ze ons later die middag weer uit.

17 januari 2017 was het een thuiswedstrijd voor ons. In Hoogvliet gingen we bij **John Kamerling, 411 bat.inf, op de thee**. Hij had voor ons weer een flink aantal geweldige presse-papiers met tijgerembleem gemaakt. Bedankt John! Als veteraan en oud collega van Joop was er weer veel te vertellen. We maakten er een gezellig middag van.

24 januari 2017 haalden we **veteraan Gerard Hegge, 4-2 RI** thuis op. We hadden een en ander met hem te bespreken en deden dat tijdens een chinees buffet in **Capelle aan den IJssel**. Door Gerard zijn zakelijk inzicht en tips werd het een zeer nuttig gesprek.

31 januari 2017 na Joop zijn laatste revalidatiemiddag reden we van Spijkenisse door naar **Den Briel**. Sobat **Arie van den Bos, 2-6RI** is opgenomen in de verzorging waar eerst zijn vrouw verbleef en hij zelf al jaren lang als vrijwilliger werkt. Hij was zeer verrast met ons spontane bezoek aan hem in **de Plantage**.

13 februari 2017 gingen we in de kazerne in Vught nog de laatste puntjes op de i zetten voor de reünie in mei 2017. En als je dan toch in Vught bent, kan je niet om **Vughtenaar Joop van Eijden, 4-6RI**, heen. "Je komt maar eens langs op de koffie als je weer in Vught moet zijn." Dat deden we! Ook het gesprek met Joop van Eijden zal in een volgend boekje komen te staan. Op de terugweg van Vught naar huis haalden we bij **familie van Veen in Rosmalen** een flinke zak met **DE-punten** op.

Hebt u ook nog **Douwe Egbertspunten** doelloos liggen in de keukenlade of bewaarbus? Wij zamelen deze punten weer in om extra prijzen uit te kiezen voor de **gratis veteranenloterij** tijdens de volgende reünie in 2018. U kunt de punten opsturen naar het secretariaat. Alvast bedankt!

Kees Otto, 5RS

Echtgenoot, vader, opa en overgrootvader

*23 juli 1927 - †15 februari 2017

**drager van de Pauselijke onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice
en ontvanger van de Orde van Onderscheiding Pie en Pauw**

Op de buitenkant van de enveloppe van de nieuwsbrief van mei jl. aan sobat Otto schreef Marianne dat zij geen contact meer kon krijgen met hem. Op 11 september jl. ontving Marianne van zoon **Edward Otto** het volgende bericht:

'Van de burens van mijn ouders op hun vorige adres ontving ik een brief waarop geschreven staat dat hun telefoonnummer niet meer in gebruik is. Enkele maanden na hun verhuizing naar het zorgcentrum in Maastricht is mijn vader overleden. Hadden jullie geen kaart ontvangen? Mijn vader ging zeer graag naar de reünie van de veteranen; ik heb hem de laatste jaren met veel plezier mogen vergezellen. Zijn diensttijd in Indonesië was een steeds belangrijkere rol in zijn herinneringen. Zijn steeds te pas en te onpas herhaalde motto was: Old soldiers never die, they just fade away. En dat is wat hij deed. Wij zijn trots op hem. Bedankt voor het goede werk dat jullie voor de veteranen doen.

Met vriendelijke groet, Edward Otto'

Inderdaad had het secretariaat geen kaart ontvangen. Wij hebben de familie alsnog gecondoleerd met hun verlies en hen een toepasselijk veteranengedicht gestuurd.

Corr.adres: Lenculenhof, Abstraat 13, Kamer 405, 6211 LS Maastricht.

Pieter Cornelis Salomé, sold. 2-6RI

*27 juni 1925 - †21 februari 2017

Op 24 augustus jl. kregen wij via zoon Jan Pieter Salomé, het bericht van overlijden van zijn vader Pieter Salomé. Er is alsnog een brief met woorden van troost en toepasselijk gedicht naar de familie gestuurd.

Waar is stoottroeper Harry Hoogwerf?

“We gaan van de week nu eerst eens naar **Harry** hoor,” zegt Marianne op 24 februari jl. tegen Joop. Zo gezegd, zo gedaan. Althans, dit keer niet. We arriveren in **Pernis**, bijna om de hoek van **Hoogvliet**, bij het tehuis waar Harry woont. We zijn al eens meer zo even bij Harry aangewandeld. Het valt Marianne op dat er veel lege woningen zijn. Eenmaal bij de ingang gekomen staat er een grote vuilcontainer naast de deur. Een grote kamerplant steekt boven de rand uit. “Zeker iemand overleden en moet de kamer leeg” vermoedt Joop. Maar de toegangsdeur gaat niet open en het ziet er verdacht leeg uit bij de receptie. Net als we willen bellen komt er iemand aangelopen met een kar vol rommel. “Meneer we komen voor Harry.” “Tja het huis is leeg. Het wordt verbouwd. Alle bewoners zijn overgebracht naar Rotterdam Zuid. Daar zal jullie Harry ook wel zijn.” “Laten we dan maar meteen naar die zorginstelling gaan,” oppert Joop. “Vreemd dat Harry niets heeft laten weten van een verhuizing,” denkt Marianne. Eenmaal bij de zorginstelling waar de Pernisser-bewoners zijn ondergebracht vraagt Marianne de receptioniste: “Mevrouw, weet u waar Harry is. We zijn Harry kwijt.” Harry wordt opgezocht in het bestand. “Ja, meneer Hoogwerf woont inderdaad hier tijdelijk in huis. Maar hij is er niet. Hij ligt in het ziekenhuis. Hij komt waarschijnlijk morgen weer terug naar hier,” zegt de behulpzame dame. Daar staan we dan met ons goede gedrag. Harry kwijt, Harry gevonden en toch weer niet. We zouden door kunnen rijden naar het ziekenhuis maar besluiten om later de week Harry in zijn eigen woning op te zoeken. En dat hebben we gedaan.

“Waar zat je Harry? We waren je alweer kwijt!” “Hé jongens zijn jullie dat. Fijn dat je me komt opzoeken”. We vertellen Harry over onze speurtocht naar hem. “Het gaat niet goed meer met me. Het is genoeg zo. Ze zijn alles in werking aan stellen voor mij dat ik binnen drie weken komt te overlijden. Het is goed zo.” We praten nog een poos met Harry. Verdrietig zijn we maar maken ook nog grapjes. Harry vraagt of wij de sobats zijn groeten willen overbrengen, ook de jongens van 1RS. Dat hebben we op de reünie gedaan en nu dus ook in dit boekje. Met een verdrietig gevoel nemen we afscheid van Harry. Fijn dat we in je leven mochten zijn Harry!

door Marianne

Sobat Ir. H(Henk)J.A. van Lindert, 2-7 RI,

OVW Brengun Carrier Cie

Onvergetelijke man, vader, grootvader, 'dada' - 'pop' en overgrootvader

*3 maart 1928 - † 2 maart 2017

Henk van Lindert werd geboren in **Celebes (Sulawesi)** en volgde de lagere school in **Bandoeng, Fort de Kock (Bukit Tinggi)** en **Magelang**. Gymnasium. OVW-er 1945-1948. Na diensttijd terug naar landbouwuniversiteit in Nederland. Toen weer 6 jaar als rubberplanter in **Sumatra**. Vervolgens 47 jaar als Chief Research Afronomist in het Research and Specialist Department in **Rhodesia**, toen **Zimbabwe**.

Sobat Henk werd geregeld gedetacheerd aan Regiment Informatie Dienst vanwege zijn kennis van Hoog- en Laag Javaans en Bahasa Indonesia. Zijn carrier werd op de 1ste dag van de 1^e politionele actie door een anti-tankbom opgeblazen. (zie ook het boek: Loslaten, dat gaat niet meer door Gerard van Pijkeren).

Op zijn (korte) ziek zijn reageerde sobat Henk als volgt: *"Als ik op een landmijn rijden, een Japanse bajonet in m'n buik en mortiergranaat verwondingen zonder al te veel soesa redelijk koel kon reageren, kan ik dit zeer zeker doorstaan."* Helaas, het mocht niet zo zijn.

Met Doreen, de weduwe van Henk van Lindert, is een hecht email- en telefoonverkeer geweest en in overleg met haar is besloten dat wij niet in Havelte op de crematieplechtigheid aanwezig zouden zijn. De lange reis was nog te vermoeiend voor Joop. Wij bezochten haar alsnog op 30 maart 2017.

Corr.adres: Vorelaan 24, 7971 AV Havelte.

28 maart bezochten wij **de Limburgse Jagers in Oirschot**. Meteen leverden wij de nieuwsbrief met uitnodiging voor de reünie aan **de overste Goossens** af. Omdat we dan toch vlak bij Eindhoven waren, bezochten we ook gelijk **Jan Jacobs, 2-7RI**. Zijn verhaal kunt u in één van de volgende boekjes lezen.

Jan Machiel Coorens, sold., 1-3 R.I., 1-5 R.I. en 1-15 RI

Echtgenoot, vader en opa.

*1 juni 1925 - † 5 april 2017

*Als hij' s avonds verlangt naar de nacht;
Als hij moe is van het vragen om kracht;
Als zijn lichaam op is en zijn geest niet meer wil
Dan zie ik de wens in zijn ogen en even word ik stil.*

In overleg met de familie waren wij, Joop en Marianne, donderdag 13 april jl. aanwezig in de Petrus en Pauluskerk te **Soest** voor de afscheidsdienst. Hier hield Joop de toespraak over het militaire leven van sobat Jan Coorens en droeg aansluitend een toepasselijk veteranengedicht voor.

Na deze dienst verplaatsten familie, vrienden, kennissen en genodigden zich naar de gemeentelijke begraafplaats te Soest alwaar de begrafenis plaats vond. Na afloop was er in de Molenaarskamer te Soest gelegenheid

om de familie te condoleren.

Corr.adres: Wiardi Beckmanstraat 309, 3762 GH Soest.

Arie (Harry) Hoogwerf, Verzetsheld, 1 RS

Vader, schoonvader, opa, opi, broer, zwager en oom.

*4 september 1925 - † 12 april 2017

Dragers van het Verzetsherdenkingskruis,
Dragers van het Ereteken van Orde en Vrede,
Dragers van het Insigne Gewonden.

Verzetsheld Harry heeft in en na de tweede Wereldoorlog een grote rol gespeeld in het verzet. Hij was actief betrokken bij de 36e compagnie van de binnenlandse strijdkrachten, een verzetsgroep onder leiding van commandant **Bergwerf** uit **Pernis**. De groep bestond voornamelijk uit BS-ers uit **Rhoon, Poortugaal, Zuidland, Vondelingenplaat** en **Heijplaat**. Hoogwerf was een maatje van **Rob Ammers**, één van de mariniers die bij het uitbreken van de oorlog vijf dagen stand hielden bij de verdediging van de **Maasbruggen** in **Rotterdam**. Ammers sloot zich daarna aan bij de verzetsgroep van Harry die hem een schuiladres op Pernis verschafte. Meer over Harry leest u in het boek: *Heijplaat in Oorlog en Vrede*. Harry was ook tijdens de politionele actie in Nederlands Indië. Hij raakte daar gewond en werd terug naar Nederland gevaren waar hij verder werd verpleegd. Bron Joop van der Hor.

Op woensdag 18 april 2017 werd de dienst van Woord en Gebed gehouden in de Hervormde Kerk in Pernis. Wij waren hierbij wel aanwezig, maar zonder banner en toespraak. Harry hield van soberheid. Na de dienst vond de begrafenis plaats op de gemeentelijke begraafplaats te Pernis.

De kist met Harry's lichaam werd op de schouders van de dragers naar zijn laatste rustplaats gebracht. Een emotioneel, maar ook een respectvol gebeuren. Een verzetsheld waardig.

door Marianne

Een zwartgeblakerde inktpot bij de 5^e Genie Veld. (14-4-2016)

Het was een hele toer om bij **sobat Gerrit Gleijm**, (*5e Veldgenie*), op bezoek te komen, zij waren verhuisd vanuit Almere naar Soest. Daar hadden zij wel een verbouwing, geen telefoonnummer, dan wel een telefoonnummer maar dat was weer niet in gebruik. Marianne stuurde een kaartje om zo contact te krijgen en plaatste een oproep in een vorig nummer van dit boekje. Uiteindelijk toch succes!

En nu zitten we aan de koffie nadat we natuurlijk eerst het nieuwe appartement hebben bewonderd. Lekker ruim en zonder hindernissen.

"Ja kind," zegt **mevrouw Gleijm**, "**Ron**, onze zoon die ook steeds met Gerrit meegaat naar de reünies, heeft hierin een grote rol gespeeld. Hij woont hier in Soest en steeds dat heen weer gereis naar Almere werd te belastend voor allemaal. Mam, jullie gaan verhuizen! Ron heeft alles geregeld. Er is bijna vijf maanden verbouwd. Toen gingen we verhuizen. Kind, wat er allemaal is weggegooid!?" "Gelukkig hebben ze die inktpot niet weggegooid. Die is nog uit **Indië** en is al honderd jaar oud," zegt Gerrit Gleijm wijzend naar een modern vormgegeven inktpot. "Ron erft die later." "Maar kind, we zitten hier geweldig." Marianne merkt dat mevrouw Gleijm graag verder over van alles en nog wilt praten en geeft haar alle aandacht.

Joop gaat dan bij sobat Gerrit Gleijm zitten, die al een hele uitstalling klaar heeft liggen om zijn verhaal te gaan vertellen. "Oh voor ik het vergeet geef ik de groeten uit **Canada** aan u door van **Henk de Jong**, een sobat van uw onderdeel," onderbreekt Marianne nog even. "Henk de Jong? Oh ja, daar heb jij contact mee hè? Ik zal hem eens een keer schrijven. Zo en nu zal ik je laten zien waar ik in Indië heb gezeten Joop. Ik was **elektromonteur** en wij hadden altijd een auto, waar we een aggregaat mee vervoerden. Dat was weer het voordeel van specialisten. De infanterie had het veel zwaarder als wij.

Kijk, hier heb ik nog een kaart van **Java**." Sobat Gerrit wijst veel plaatsen op de kaart aan. "**Soekaboemi**, daar heb ik de inktpot, vandaan. Het komt uit een schooltje wat in de brand stond en dat ding was pikzwart en toen dacht ik dat neem ik mee. **Djokja, Djakarta, Cheribon** en hier **Semarang**, daar heb ik dan de meeste tijd doorgebracht, Semarang.

De jongens waren blij als ik kwam. Ze hadden namelijk geen licht en als ik dan kwam was het hoera, licht! Ik moest dan ook meteen iemand inwerken zodat hij de aggregaat kon bedienen en repareren. Ik werd op pad gestuurd om zo'n ding te repareren. Meestal was het de benzine die vuil was. Er zat een glaasje, met een zeefje dat was vuil. Eenmaal schoongemaakt dan deed die aggregaat het weer.

Toen de **eerste politionele actie** uitbrak kwam ik in Semarang aan. Ik moest een aggregaat plaatsen. Ik denk dat het bij 2-7RI is geweest. Die jongens kwamen net van het schip af. Als je dan licht hebt, het is daar pikdonker, dan ben je al een beetje thuis. We liepen daar op een weg met een paar jongens en een dominee. De jongens vroegen: Dominee, denkt u dat ze komen? Daarmee bedoelden ze de Permudas. Dat wist de dominee niet. Nou, maar wij wel. Bij ons maakte het geen indruk meer. Maar bij de nieuwkomers wel,” zegt sobat Gerrit, terwijl hij de kaart weer opvouwt. “Ik werd altijd voor klusjes gebruikt.”

Sobat Gerrit buigt wat naar voor. “Ik ken nog een verhaaltje. Ik kreeg in Indië altijd begeleiding mee. Een brencarrier of een paar infanteriejongens. Een keer gebeurde het dat ik ter plaatse een klus had aan een tank.

Nou, ik had geluk, want in een wip van tijd had ik het al voor elkaar! Ik ga naar die luitenant. “Het is klaar. Ik blijf niet langer wachten, ik ga door hoor.” “Als je maar bij de volgende post doorgeeft dat je doorbent. Ik had een

zekere **Paul** bij mij. Man, die scheet in zijn broek. We blijven toch wachten tot op de tank hè? bibberde die. Ben jij besodemietert. Ik wacht niet! Enfin zegt die: Nou dan ga ik niet mee! Tenslotte stapte hij toch in. Een angstaas. Enfin, we komen beneden aan, zie ik een stuk of 20 Javanen en die zitten op hun hurken langs de weg en daarbij ligt er een boom zo over de weg. Maar die had er op de heenweg nog niet gelegen! We konden er niet door. De chauffeur ging erop af! Wat er de bedoeling van de boom was. Nou, daar willen we arang van maken, houtskool. Nou, dat geloofde ik dus niet. Ik zei tegen de chauffeur: Als jij nou die boom aan de auto vastmaakt en wegtrekt dan zorg ik voor dekking. Als er iets gebeurt dan schieten we gelijk. Nou, en die Paul die zat te bibberen! Daar kon je niets mee beginnen. Dus de chauffeur die gaat aan de slag en hups, die boom weg. Wij weer door. Komen we uit de bush op zo'n weg en wat gebeurt? Daar rijdt een konvooi van ons. Met **kapitein van der Stelt** voorop. Ik roep tegen mijn chauffeur: “INHALUH, want ik wil geen stof vreten!” Hier schiet sobat Gleijm zo in de lach dat we bang zijn dat hij geen adem meer krijgt, maar gelukkig is hij nog sterk. “Ze hebben nooit geweten dat wij het waren die hen voorbij stoven. Och, dat zijn van die verhalen die je altijd bijblijven!” zegt hij nog nalachend.

We waren thuis met zijn vijven, vader, moeder, mijn broer, mijn zus en ik. Ik werd elektricien. Op de ambachtschool leerde ik voor elektromonteur. Nee, die school heb ik niet afgemaakt vanwege de oorlog." "Maar u had dus op de ambachtschool geleerd voor elektricien/ elektromonteur." Ja, een jaar in **Alkmaar** en een half jaar in **Den Helder**. Want we zijn weer terug gegaan naar Den Helder. Mijn vader was sergeant bij de marine geweest. Als kanonnier. Vandaar dat we in Den Helder woonden. Mijn ouders hadden nog een zoon, die zat in Indië bij het **KNIL**. Die heeft bij de Jappen gevangen gezeten. Hij had voor die Jappen in de kolenmijnen moeten werken en ook aan het spoor bij de brug over de rivier de **Kwai**. Hij was in 1939 naar Indië gegaan en kwam in 1950 terug. Ik heb mij na de oorlog aangemeld als OVW-er.

Mijn broer die kwam op de motor even vertellen dat hij naar Holland met verlof ging. Hij had pasjes tot toegang van **Priok** georganiseerd. Maar ik had geen vrije dag. "Nou ik zal dat wel even regelen" En ja hoor, ik kreeg toestemming om naar Priok te gaan om m'n broer uit te zwaaien en ik ging met het vliegtuig. Nou, dat was wat. Met het vliegtuig voor het eerst. Een **Dakota!** Na het vertrek van mijn broer dacht ik: Ik ben met het vliegtuig gekomen, dus ik ga zo ook met het vliegtuig terug. Dat was mooi niet waar. Er was plek op een **KPN-boot**. Vol met **Javanen**, die piesten aan dek en het eten was niet te genieten. Nou, bij Semarang legt die boot buiten aan, want ze hadden geen haven. Met kleine bootjes ga je dan naar de kant.

Ik ga nog één ding vertellen. We zaten in Semarang. Daar komt de factuur en die zegt: ik heb een pakketje voor je. Ik zeg Prima! Wat bleek, dat was een pakketje die ik kreeg van de buurvrouw uit Den Helder. Ik maak het pakje open. Wat komt eruit? Een machtig mooie sigarettenaansteker! Mooi! Dat er brandt ontstond bij het vullen van het ding, had niemand verwacht. Gelukkig is alles toch goed afgelopen.

Ik ging met verlof. Uit Semarang. Iemand anders moest de aggregaat bemannen. En dat was een monteur. Steur heette die geloof ik. Die zou dat wel even regelen. Na drie dagen kom ik terug: geen licht! Steur zei: Tja, hij doet het niet. De motor liep niet stabiel meer. Dus iedere keer gingen die lampen branden en dan weer uit. De andere dag heb ik alles schoon gemaakt. Benzine afgetapt en zo. Wat blijkt nou! Heeft die sufferd er vuile benzine in gegooid. Dan verstopt die. Ook zoiets!"

Na een ingelaste pauze wordt de kaart weer tevoorschijn gehaald. Joop helpt mee zoeken naar een plaats. **Cheribon? Garoet? Salatiga? Ambarawa?** “Nee, nee, nee, die zoek ik niet.” **Tegal? Tjilitjap?** Al zoekend merkt Joop op: “Toch een mooie kaart. Je zou hem moeten inlijsten en dan boven je bed hangen. Als je dan niets te doen hebt in bed dan kijk je zo naar al die plaatsen”.

“Oh, nog wat. We zaten in Semarang, **Djatingaleh**, daar kregen we brood, wit, met allemaal mieren er in. Mijn maat die zei: **Gerard**, hij noemde mij altijd Gerard, Gerard, we gaan dat brood bij die mensen brengen. Er stonden altijd van die kleine jongetjes en zo langs het hek. Die waren er maar wat blij mee.

Nog wat. De **2e politionele actie**. We hadden de hele dag materiaal ingeladen. Dus aggregaat, gereedschap, de hele handel en dus in colonne op pad. We stopten precies voor de ingang van de pasar. We doen de motor uit. Een herrie jongen! Regen! De natte moesson. Kan je dat je voorstellen?” “Jazeker,” zegt Joop, “ik heb dat ook meegemaakt in **Fak Fak N.N.G.**” “Oh ja, natuurlijk, we stonden dus bij de ingang van de pasar. Wat gebeurt er? We vallen in slaap! Op een gegeven moment gaat die colonne dus rijden, maar wij staan stil. Een motor-ordonnans die komt op zijn motor, ziet ons slapen en slaat op de motorkap! En die chauffeur en ik schrikken natuurlijk en vlug starten. Toen buiten Salatiga haalden we pas de laatste wagen in!”

“Is er iets wat u het meest is bijgebleven?” vraagt Joop geïnteresseerd. Gerrit Gleijm denkt na. “Ik heb niet echt doden, kapotgeschoten of vernielde lijken gezien. Nee. Gelukkig niet. Misschien ook omdat ik elektricien was. Weet je, dat is het typische van een elektricien. Ze zijn altijd hartstikke blij als je komt. ‘Nee’ was niet te koop. Ze wisten je altijd te vinden.”

“Ik kwam als **korporaal** in 1949 met **de Kota Inten** terug naar Nederland. Heen gingen we ook al op de **Kota Inten**. Ik kwam terug als militair elektricien maar ben toen bij de Marechaussee gegaan. Eerst moest ik wel weer de hele molen door. Een maand voor ik mijn vaste aanstelling zou kregen, ben ik ermee gestopt. Het beviel me niet. Ik vond er geen zak aan! Ik ben toen bij de glassmederij gegaan. Ik moest toch wat. Ik ging naar het arbeidsbureau. Ik wilde naar Australië. Nou, dat ging niet want ik was elektricien. Ik kon niet als elektricien naar Australië. Wel als boer of houthakker en zo, die hadden ze wel nodig, maar geen elektriciens. Ik heb naar **Bernhard (prins Bernhard**, red.) geschreven dat ik hulp nodig had want ik wil naar Australië. Dat lukte niet. Ik kwam er niet door. Toen ben ik bij de luchtmacht gegaan. Moest ik weer een heel traject door. Een nieuwe opleiding. Ik werd magazijnmeester. Tot aan mijn pensioen ben ik bij de luchtmacht gebleven. Dat was op mijn 56 jaar, niet op mijn 55e. Ik ben namelijk één jaar langer gebleven. Vanwege mijn baan bij de luchtmacht heb ik ook nog 6 jaar in Duitsland gewoond. Ik heb het gemaakt tot adjudant.”

Ondertussen weet Marianne al dat Mevrouw Gleijm in Hoorn werd geboren. Haar man in Den Helder. "Gerrit, je moet niet zo lang op een krukje gaan zitten," waarschuwt mevrouw Gleijm haar echtgenoot tussendoor. Waarop sobat Gerrit zegt: "Ja, maar die meneer die luistert zo geweldig naar me." en gaat verder met zijn verhaal. Mevrouw Gleijm met dat van haar. "We hebben elkaar al leren kennen voor hij naar Indië ging, vertelt mevrouw Gleijm. We hebben elkaar ontmoet in de trein. Ik was één van zijn penvriendinnen in Indië. In 1953 zijn we getrouwd. Gerrit in zijn uniform van de luchtmacht. We hebben 2 kinderen: 1 zoon en 1 dochter, 3 kleinzons en 2 kleindochters en 3 achterkleinkinderen."

Meneer Gleijm gaat even in de andere kamer wat halen. Joop gaat dan snel op het krukje zitten en zegt tegen mevrouw Gleijm: "Zo, nu moet hij straks wel op de stoel zitten." Als meneer Gleijm de kamer weer binnen komt zegt Joop: "Zo u neemt een makkelijke stoel met het fotoalbum op uw schoot en ik het krukje." "Jullie lijken zo wel Sinterklaas en Zwarte Piet, zo naast elkaar." zegt Marianne.

Sobat Gerrit licht de één na de andere foto toe. Foto's van de opleiding in **Nederland, Engeland Aldershot**, de barakken. "Wat waren jullie allemaal trotse soldaten hè?" prijst Joop. Makkers worden aangewezen: "**Beumer, Ton Schoenmaker, Anton Pronk, Remkens, Klaas Zwart, s.m. IJspaar**d: gesneuveld! Hier een krantenbericht. Kijk daar hebben ze een stuk van de foto af gehaald, daar lag ook een gewonde vent, dat mocht niet in de krant."

Allerlei projecten waaraan Gerrit heeft meegewerkt komen voorbij op de gevoelige plaat. De buis van de elektriciteitscentrale bij **Toentang**. "Kijk, dat is die luitenant van ons en dat de kapitein. **Batavia**, daar kwam ik dus mijn broer tegen. Djokja. Hier de pasar. Op de pasar heb je nooit een wapen bij je maar je liep wel tussen al die mensen door. Afscheid van **Priok** met een orkest erbij. Oh, dat is een begrafenis. Oh ja, sm IJspaar. Afscheid van de gesneuvelden op de erebegraafplaats, vlak voor het repatten. En daar gingen we zwemmen. Dat zwembad dat hebben wij gemaakt. Het lag helemaal in puin. We hebben het samen helemaal hersteld, Klaas Zwart en ik. Daar heb ik ook leren zwemmen." "Aha, hier de lastpaardjes. Dat waren van die eigenwijze beesten," weet Joop. "Nou en of," beaamt Gerrit Gleijm.

"Het is voor mij jaren geleden dat ik dit album weer eens inkijk. Hier nog de familiefoto's van toen tot nu. Ook wel leuk." Dan gaat met een klap het album dicht. "Heb je nou genoeg gezien Joop?" vraagt Gerrit Gleijm. "Ik heb je gezien van jonge jongen tot jeugdige oude man van 90!" antwoord Joop.

Al die tijd hebben Marianne en mevrouw Gleijm over van alles en nog wat zitten babbelen. Zoals Joop altijd zegt: het heden, verleden en de toekomst. Dus ook het definitieve faillissement van de V&D. Einde van een historisch tijdperk en ook van ons bezoek!

Door Marianne

Bij Bokkenrijder Jan Schrauwen, 4-6RI, op de koffie.

We zijn op 20 mei 2016 bij **Jan Schrauwen** 4-6RI in **Oirschot** op visite. Het is een persoon die niet snel stil valt met praten merken we al snel. "Ik had eigenlijk mijn zwemmiddag vandaag, maar ik vind het bezoek van jullie veel leuker.

Ik ben in 1923 in **Indië** geboren en heb tot mijn tiende jaar in Indië gewoond," begint meneer Schrauwen zijn 'geschiedenis'. "Mijn vader was van de **KNIL**. Hij was adjudant gewermaker en heeft ook nog in Atjee gevochten. Mijn ouders hebben al die tijd in **Bandung** gewoond.

De lagere school heb ik tot de derde klas in Bandung gevolgd. Mijn heilige communie heb ik ook in Indië gedaan. In 1932 is mijn vader gepensioneerd. Hij had toen 40 dienstjaren. Hij had meer dienstjaren als zijn leeftijd. Tropenjaren tellen dubbel. Toen ik in de derde klas zat, zijn we naar

Nederland gegaan. Wij kwamen in december in aan. Dat was wennen hoor. Koud en allemaal kale bomen! Ik bleef een jaar zitten, omdat het onderwijs hier heel anders was dan in Indië. In Nederland werden we voorlopig bij iemand ingekwartierd. Mijn vader vond zelf een woning in **Breda**. Meubelen gekocht en toen kregen we allemaal roodvonk. Mijn vader had in één kamer allemaal bedden neergezet, want die wist, als één het krijgt krijgen ze het allemaal. Toen we weer beter waren begon het te sneeuwen. Dat was de eerste sneeuw die ik zag. In Breda heb ik de lagere school verder afgemaakt. En de **MULO**, maar ik heb drie keer m'n eigen laten zakken i.v.m. oppakken door de **Duitsers**. Ik heb wel de MULO naderhand afgemaakt hoor".

Er komt een stapel documenten op tafel. Van de gehele voorgeschiedenis van de familie **Schrauwen** (vader) en **Winter** (moeder). Prachtige stukken. En sobat Jan Schrauwen maar vertellen. Het lijkt wel een historicus. We bekijken de familiefoto's aan de wand. Joop mag er foto's van maken. Mooi voor het archief. Sobat Jan vertelt: "Ik ben katholiek opgevoed en ik wilde vroeger pater worden! Maar dat is niet doorgegaan. Mijn vader was ongelovig. Toen wij uit Indië kwamen zaten we eerst op een katholieke school. Mijn zus zat bij de nonnen. Daar had je twee soorten scholen. Een school voor achterbuurtkinderen en een school voor de gegoede burgerij. Mijn zus werd bij de achterbuurtkinderen geplaatst. Mijn vader zei: Godverdomme! Haalde mijn zus van school af en toen zijn we naar een protestantse school gegaan. Zodoende ben ik dus geen pater geworden", zegt sobat Schrauwen lachend.

“Zo, willen jullie nu eerst een kopje koffie?”. Marianne gaat met sobat Jan mee de keuken in. Joop hoort haar gezellig babbelen met sobat Jan. Wat later genieten we van een heerlijk versgezet kopje koffie. Marianne, die nooit lang stil kan zijn, vraagt: “Wat is er met uw hand? Waarom draagt u een brace?” “Atrose, aan de ander hand ook, maar daar is het nog niet zo erg. Ik krijg ook aangepaste schoenen, want dat lopen van mij is niet al te best. Ik loop ook met een stok en ik heb de rollator. Nu ben ik daar aangewend, maar het was een hele stap om toe te geven dat het wel heel makkelijk is. Meer houvast”.

Joop zit ondertussen op zijn gemak alle documenten te bekijken. “Uw vader was links slechthorend”. Verbaasd kijkt Jan Schrauwen op. “Ja dat kan wel”. “Nou, ik weet het wel zeker, want dat lees ik hier net!”, zegt Joop. Jan Schrauwen lacht. Hij lacht veel. Sobat Jan heeft het enorm naar zijn zin. “Uw vader was ook niet groot, 1,66meter. Imposante man, maar niet zo groot. Hij heeft ook een hele rits onderscheidingen gekregen, waaronder het zilveren kruis,” leest Joop. “Waarvoor kreeg u uw **Koninklijke onderscheiding**?” “Dat weet ik niet!” zegt Schrauwen geheimzinnig lachend. “Veertig jaar trouwe dienst?” vraagt Joop weer. “Die heb ik ook!” zegt Schrauwen nog steeds lachend. Joop krijgt het antwoord niet los.

“In de oorlogsjaren ben ik drie jaar dwangarbeider in **Duitsland** geweest. Hoop ellende. Ik was 19 jaar. Ik kon niet onderduiken, want ik ben ook nog een beetje van Joodse afkomst. Mijn moeder was de dochter van de zoon van **Abraham de Winter**. (nazaten artiesten bekend van TV) Ik moest mij uiteindelijk toch melden. Ik ben toen afgevoerd. Er stond een speciale trein klaar waar wij ingestopt werden. Vanuit **Breda** kwam ik het eerste jaar terecht in **Straatsburg**. Buiten Straatsburg was **Meinau**. Een vliegtuigmotorenfabriek. Daar heb ik een jaar gewerkt. Toen werden wij van dat kamp weer afgevoerd naar **Nordhausen**. Ook een vliegtuigmotorenfabriek. Ik werkte daar weer aan vliegtuigmotoren. Nu bij **Junkers**. Dat was in een berg. Onder de

foto:nationaal archief.

grond. Aan de ene kant van de berg werd de V1 gemaakt. Een heel bekend kamp. Het **kamp Dora**. Dat ligt in Nordhausen. Dat bestaat nu nog. Ze hebben er een monument van gemaakt.

<https://anderetijden.nl/afl/evering/320/Kamp-Dora>

Na het laatste bombardement wat ik daar meemaakte, ben ik gevlucht. De kazerne kreeg een voltreffer. Wij zaten in de kelder. We konden er nog uitkruipen. Het beeld van een **Pools** meisje met verbrijzelde benen zie ik nog steeds voor me en nog vraag ik mij af waarom ik haar niet heb geholpen toen wij wegvluchtten. Dat blijft bij mij altijd zitten". We zien kampfoto's met de meest afschuwelijke beelden die velen van u maar al te goed herkennen. Maar ook foto's van de bevrijders van kamp Dora. De **Amerikanen!** "Maar toen was ik al weg", zegt sobat Schrauwen. "Ik kwam ergens in **Saksen** bij een boerin terecht", gaat sobat Jan verder. "Die boeren, daar kregen we wel eten van. Behalve ergens in een klein dorpje, daar waren ze voor de **S.A.**. Ze riepen: Jullie hebben ons ook al belazerd in de vorige oorlog! Verraders! Ik kwam dus bij die boerenvrouw terecht. Haar man zat ergens aan het oostfront. Ik kreeg een slaappleats in een schoon kippenhok. Tot de Amerikanen ook Saksen binnentrokken en ik vrij was. We zijn toen weer terug gegaan naar Nordhausen. Onderweg heb ik ook nog een fiets gestolen! In Nordhausen, daar lag zo'n berg fietsen! We moesten later onze fiets bij de Amerikanen inleveren. Dus we konden weer te voet verder! We hebben zo'n anderhalve week gelopen."

Joop zit nog steeds onverstoord in de familiearchieven te neuzen. Met "**Ome Sjef** is twee keer opgepakt wegens te hard rijden op zijn solex", onderbreekt hij ineens het verhaal van sobat Jan. We lachen.

"In **Kassel** werden wij weer opgepikt door de Amerikanen. Die hebben ons naar **Königswinter** gebracht. Daar werden we helemaal ontluisd. Toen hebben ze ons gebracht naar **Echt** in **Limburg**. In Echt werden wij gescreend. Na een week zijn we op een voertuig gezet en via **Maastricht** naar **Eindhoven** gebracht. Want het Zuiden was hier bevrijd. Van Eindhoven ging ik naar **Breda**. Toen ik bij het station daar aankwam, aan de overkant van het station woonde een kennis, daar ging ik het eerste op aan. Toen hoorde ik dat **Tonny**, mijn zusje, op 23 december 1944 was gedood bij een bombardement op de **Balfortbrug**. Haar naam staat op de herinneringplaquette bij die brug in **Breda**.

Ik ben toen twee maanden thuis geweest. Ik heb mij daarna als oorlogsvrijwilliger opgegeven en kwam op in **Zeeland** (*gem. Landerd*) hier in **Brabant**. Van daaruit gingen we naar **België** en vervolgens zijn we met boot naar **Engeland** gegaan. In **Wolverhampton** hebben we een half jaar gezeten. Ik werd als Messbediende ingedeeld. Daar was ik het niet mee eens. Toen kreeg ik verlof naar **Holland**. Hier heb ik een rekest ingediend en rechtstreeks naar de minister gestuurd. Ik kom weer terug in Engeland en de zelfde week, toen was de cursus al aan de gang in **Glasgow**, moest ik onmiddellijk in de trein stappen en naar Glasgow. Daar ben ik opgeleid als sergeant. Ik ben in Nederland teruggekomen als sergeant instructeur. In **Bergen op Zoom** in de **Cort Heyligerskazerne** gelegerd. Daarna naar den Bosch toe en verder door naar **Maastricht**. Daar op de **Tapijnkazerne**, heb ik als pelotonssergeant dienstplichtigen opgeleid, ik geloof dat het de 2^e lichtung was.

Met die lichtung ben ik drie jaar naar Indië geweest. Met het bataljon **de Bokkenrijders, 4-6RI**, ging ik met de **s.s. Volendam** naar Indië. Een vrachtschip. Met al die hangmatten en alles. Indië was voor mij niet zo erg als Duitsland. Over Duitsland heb ik veel meer **nachtdromen** gehad dan Indië. Ik kende Indië en ik wist hoe ik met die gasten om moest gaan. Bovendien sprak ik de taal. Ik heb echt geen moeite in Indië”.

Als een tweede kopje koffie wordt gemaakt vraagt Marianne aan sobat Jan: “Hoe lang bent u al alleen?” “a.s. December wordt het 13 jaar,” zegt Jan Schrauwen. “Eén keer in de week komt er een poetsvrouw, verder doe ik alles nog zelf. Het gaat best goed nog”.

Joop zit nog steeds te spitten in alle documenten en zegt: “Hier zijn wat van je maten: **Marinus Peijnenburg, Piet Bosmans, Toon Wolfs, Rein Verhoeven, Piet Zwaans.**” “Nee, niet iedereen leeft nog”, zegt Schrauwen. “Veel zijn er al dood. Dit jaar ga ik ook voor het eerst niet meer naar **Den Haag**. De club is uit elkaar. Voorheen liepen we nog met zo’n 10 man. De leider van ons is ook overleden. Die regelde alles. Ik kan het ook niet meer. De laatste keer zaten wij op voertuigen. Je moet je tegenwoordig online dit en online dat voor opgeven. Daar heb ik geen verstand van. En met de telefoon kan dat niet meer. Niet alle ouderen kunnen met de computer overweg. Jammer. Het is nu gewoon over”.

“We willen graag nog wat meer weten over uw tijd in Indië”, zegt Marianne. “Wat is het mooiste was wat u daar meemaakte?” “Ik had een hele boerderij in Indië. Ik had **een paardje, een koe, drie geiten, drie ganzen, een aap en veertig postduiven**. Als wij gingen verkassen dan had ik iedere keer een vrachtwagen nodig om al mijn beesten mee te nemen. Weet je hoe ik aan die postduiven kwam? Bij de **suikerfabriek**, die kapot was gegaan, daar zaten die duiven ‘s nachts op de balken. Dan kwamen wij de’r in en schenen ze met de zaklantaarn zo in de ogen. Zagen ze niets meer en wij konden ze vangen. We zaten in een kamp en daar liepen die beesten dan allemaal. Iedereen hielp een beetje ze te verzorgen.

Ik heb altijd op de buitenposten gezeten. Ik heb samen met de T.N.I. de demarcatieline moeten uitzetten. Het was schieten of geschoten geworden. Hij of ik. Zo gaat dat in een oorlog. Want dat was het. We gingen om orde en vrede te handhaven, maar kwamen in een guerrillaoorlog terecht. Ik durf best te zeggen dat ik ook wel eens het commando heb gegeven: “Schiet hem neer!”

Met **de Pasteur**, een grote **Fransen** schuit, zijn we terug gevaren en kwamen wij aan in **Amsterdam**”, vertelt Jan Schrauwen. “Daar stapten we in bussen en werden thuisgebracht. Ik bleef militair. Terug moesten wij van voor af aan weer beginnen, gecommandeerd door dienstplichtige sergeanten en dat duurde een half jaar.

Toen moest ik toch weer opnieuw de hele reutemeteut afleggen voor korporaal, voor sergeant, **terwijl je drie jaar groepscommandant in Indië bent geweest en strijd hebt geleverd!** Uiteindelijk werd ik **effectief sergeant**. Er waren sobats bij ons die zeiden: ze kunnen verrekken. Die pakt hun plunjebaal en gingen naar **Korea**.

Toen wij in Nederland weer een cursus moesten volgen om **onderofficier** te worden had ik een slapie naast me, dat was een parachutist, die was verloofd met een zuster van mijn vrouw. Die logeerden bij een oom in **Rotterdam**. Haar zuster werkte als verpleegster en mijn vrouw als leerling verpleegster. Op een gegeven moment vroeg mijn slapie of ik mee ging naar Rotterdam. Ik was toch vrijgezel en zodoende ben ik aan mijn vrouw gekomen." "Tja, er komen alleen maar **goede** dingen uit Rotterdam," zegt Marianne.

Er komt weer een nieuwe map op tafel. "Kijk, ik heb een gehandicapte jongen in een inrichting in **Veldhoven**. Zondag dan komt die weer thuis. Om beurten halen mijn kinderen hem op. Eén keer in de veertien dagen heb ik hem thuis. Hij woont daar vanaf zijn tiende jaar al in die inrichting en nou is die 56! Ik rijd zelf nog wel auto, maar niet meer op de grote weg hoor. Maar ik denk niet dat ik mijn rijbewijs nog verleng.

Ik woonde eerst in **Zeelst**, bij de legerplaats, maar die huizen werden verkocht en ben ik hier terecht gekomen. Hier was het ook een militaire buurt. Om en om woonde er militair, burger, militair, burger. Van **Venlo** uit ben ik van 1950 tot 1958 naar de **KMA** in **Breda** gegaan en ben daar vijf jaar instructeur geweest. Ik ben afgezwaaid als **adjutant**. Toen ik adjudant was moest ik van te voren het eten keuren. De soldaten kwamen aangemarcheerd, moesten zich melden en opstellen in rijen. Maar dat heb je nu niet meer. Het strenge gedeelte, de discipline, is ook heel anders. Zonder baret, niet meer groeten zoals wij dat moesten doen. Officier en soldaat".

"Hoe bent u **vaandelbewaarder** geworden bij de **Limburgse Jagers**?" vraagt Marianne. "De laatste jaren in dienst ben ik adjudant personeelszaken geweest. Het vaandel berustte hier in **Oirschot** bij de Limburgse Jagers. Ik had de sleutel de van kluis waar het vaandel en de geheime stukken in werden bewaard, want ik zat op het stafbureau". "Dan gaat u zeker op 29 juni naar de onthulling van het nieuwe monument van de Limburgse Jagers in Oirschot?" stelt Joop. "Oh ja, daar ga ik zeker naar toe." "Wij ook. Wij zijn ook uitgenodigd voor die dag."

"Ik ben na mijn pensioen tien jaar beheerder van een kamp voor gehandicapten kinderen geweest. Daar had ik 40 bedden. Zwembad. Gymzaal. Speeltuin. Ik was toen nog dienstplichtig. Ik had één soldaat die bij mij mocht komen werken. Zwembad schoonmaken en zo. Dan hoefde ik alleen maar een halve dag te kijken of alles goed ging. Allemaal vrijwilligerswerk. Het kamp bestaat nog steeds. En ik ben ook nog 25 jaar vrijwilliger geweest daar waar mijn zoon zit.

“Hoeveel kinderen hebt u eigenlijk?” “Een dochter, drie zoons. En een kleindochter en twee achterkleinkinderen.

“Weet u ook nog namen van maatjes”, vraagt Marianne. “**Sanders**,” zegt sobat Jan. “Dat was mijn maatje in Indië. In de tijd dat wij in Breda lagen, heeft hij ook bij mij thuis geslapen. De club is uit elkaar nou. **Jan Bemont** is ook gestopt met het blad. Hij doet ook niets meer. Ik heb hem nog wel gezien in **Roermond**. Dan staat die bij de plaquette van 4-6RI. Daar wil ik wel weer naar toe hoor. Roermond. Ik krijg dan altijd een kaart voor de tribune. Maar hoe hou **jij** het eigenlijk vol dit allemaal”, vraagt Jan Schrauwen aan Marianne. “Gewoon, door dit!”, antwoordt Marianne vrolijk. “Dit is heerlijk om iets voor de veteraan te mogen betekenen. Het is mijn medaille voor jullie. Jullie verdienen het. Maar nu hebben we vandaag heel veel gesproken over van alles en nog wat. Is het dan zo dat u dan vannacht gaat dromen?” “Nee, ik neem altijd ’s avonds drie borreltjes en dan val ik in slaap”, zegt Jan Schrauwen lachend. “Borreltje, welke drinkt u?” vraagt Marianne meteen. Die in de reclame is, maar **Ketel 1** is een hele goeie drank!” zegt sobat Jan weer lachend, “die in de **goodiebag** zaten had ik onderweg naar huis al op!”

Hoewel we nog uren door kunnen kletsen en sobat Jan zeer zeker, moeten we toch verder. We moeten, zoals Joop al zei, nog door naar **Maastricht**. We gaan bij **Theo** aan het boekje werken. Vouwen, nieten, snijden, enveloppen. Er moet nog heel wat werk worden verzet. We nemen hartelijk afscheid en zeggen tot ziens bij de Limburgse Jagers in juni! Dag sobat Jan, tot dan.

*Samen met **Piet Boukes** van **2-13RI** heeft sobat Jan Schrauwen deze dag een krans namens de veteranen van de **T-brigade** bij het nieuwe monument mogen leggen.*

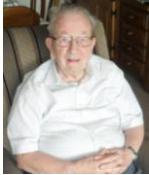
Foto's: Joop Pragt

Onder een warm waarderend applaus liepen deze twee stoere veteranen hand in hand over het veld terug naar hun zitplaatsen.

door Marianne

Omdat sobat **Jan Schrauwen** niet aanwezig was op de **Phaffdag** van 2015 miste hij het simulator schieten. Hij werd alsnog via de **overste Goossen** uitgenodigd om in januari van dit jaar bij **42BLJ Bulldogs** te komen schieten. Reactie van Jan Schrauwen na afloop: "Een geweldige dag. Ik wil best vaker de jonge jongens leren hoe ze moeten schieten!"

"Hebt u mij niet gemist op de reünie?" vraagt **sobat van Meurs(5RS)** uit Rotterdam. "Jazeker wel, want uw naambadge bleef op het bord hangen bij de ingang van de kazerne." "Ik lag in het ziekenhuis die dag." "Wij hebben een heel lange wachtlijst. Maar komt het uit dat we op 8 juni even bij u langskomen? We moeten die dag toch in Rotterdam zijn." U leest het antwoord en verslag in een volgende Sepatoe Roesak.

En omdat we al een afspraak en een bezoek in Rotterdam hadden, maakten meteen even tijd voor een Rotterdams koffieurtje bij veteraan **Koos, 2-6RI**, en zijn vrouw **Laurie de Ruijter**. Ouwe jongens krentenbrood en veel herinneringen aan het oude, echte Rotterdam werden weer bij een bakkie troost opgehaald.

Sobat H. Donker, 2-7RI, overleden ***17 februari 1923 - † 2 juli 2017**

Fienke Donker belt naar het secretariaat. Bij het opruimen van haar vaders spulletjes kwam zij de nieuwsbrief met uitnodiging voor de reünie 2017 tegen. "Oh jee, dat is geen goed teken", antwoordt Marianne. "Nee, inderdaad, mijn vader is 2 juli 2017 overleden". Sneu om te horen, want sobat Donker stond bovenaan de lijst om bij hem een kopje koffie te gaan drinken. "Hij kon niet meer", aldus Fienke Donkers. "Het overlijden van zijn vrouw op 18 januari 2017 heeft hem lichamelijke gebroken".

Omdat Sobat Donker het in Indië met 2-7 RI best naar zijn zin had, heeft hij nog eens bijgetekend. Hij nam met 1-15RI deel aan de luchtlanding bij Djokja. Hij was ingedeeld bij de Genie. Totaal diende hij 5 jaar in Indië. Een mooie tijd vond hij. Later diende hij bij de nationale reserve. Helaas was het onmogelijk voor hem om de reünies te bezoeken, maar het lezen van de Sepatoe Roesaks bracht weer veel herinneringen aan zijn tijd in het voormalig Nederlands Indië terug. We wilden graag met hem spreken over zijn dienstitijd. Echter de tijd was sneller dan wij.

Corr.adres: Fieneke Donker, Rodenburg Vermaatstraat 16, 3295 BR 's Gravendeel.

Bij Herman Plaats, 5-5 RI, op de koffie.

Wij zijn bij **Herman Plaats** op visite en we hoefden er geen verre reis voor af te leggen. Herman woont ook in Rotterdam. Makkie voor ons! **Frank van Hulst**, de vaste begeleider van Herman, brengt ons even naar boven, naar het appartement van Herman.

Zodra we zijn gaan zitten begint Sobat Herman met vertellen. "Ik ben in 1927 in **Amsterdam** geboren. Drie dagen heb ik daar als baby gewoond en toen zijn we teruggegaan naar **Rotterdam**. Mijn vader was onderdirecteur van het schoonmaakbedrijf **Chemstro**. Mijn moeder, ze kwam uit **Arnhem**, was kokkin in een groot hotel.

Tijdens het bombardement van Rotterdam is ons huis weggebombardeerd. Alles lag in de puinpoeier. Na het bombardement van Rotterdam zijn mijn ouders gevlucht naar **Den Haag**. Daar hebben we een jaar gewoond. Ik heb daar mijn **MULO**-diploma gehaald. Eerst de lagere school in Rotterdam, in de van **Maannenstraat**. Die school zat aan het zwembad vast. (*het van Maannenzwembad*) Als het pauze was, kleedde ik me snel om en ging zwemmen. Ik mocht eigenlijk niet zo vaak zwemmen, want ik was veel te mager. Ik ben nu nog niet dik. Wij waren met 5 jongens thuis waar ik de oudste van was. Ik was een heel druk kind. Maar nu eerst schenk ik even een lekker kopje koffie voor ons in". Marianne helpt uit gewoonte daar even bij mee.

Met een kop dampende koffie voor zich gaat Herman verder: "Na de lagere school dus in Den Haag mijn **MULO** gehaald. Na een jaar in Den Haag zijn we teruggegaan naar **Overschie** en zijn we in **het nooddorp**, vlak voor het vliegveld **Zestienhoven**, terecht gekomen. Ik werkte in een smederij bij een smid. Daar werden de paarden beslagen, ook die van Duitsers. De smid maakte de hoefijzers en ik moest de strop bij het paard om de mond doen. Anders trappen ze. Ik vond dat zelig. Hield de strop niet strak genoeg. Het paard trapte. Komt een Duitser op me af en die gaf me een klap in mijn gezicht zeg! Ik pakte een hamer en gooi die hamer precies op zijn schouder. Die mof begint te schieten en ik hollen. Ik denk: Ja, nou ken ik niet naar huis toe. Toen ben ik bij kennissen terecht gekomen die bij de ondergrondse zaten. Daar heb ik een half jaar gezeten, toen werd ik opgepakt door de moffen en ben mee naar **Duitsland** genomen. Dus ik heb hier **de hongervinter** niet meegemaakt. Nee, maar daar was het met die bombardementen ook geen pretje. Ik moest vertellen wat ik deed. Ik zei maar dat ik hulpkok was. Nou ik werd ingedeeld bij de etensploeg van een hotel. Mijn baas was militair, een bannführer. Ik zat daar een maand of drie en toen moest mijn baas verder, ik moest ook mee. Ging ik weer voor een half jaar naar een ander hotel. Ik heb dus iedere keer weer in andere hotels gewerkt. Ik heb helemaal geen honger gehad. Ik had lekker bolle koontjes. We zijn toen, denk ik, tot aan de **Russische grens** gegaan. Wij zijn bevrijd door de **Polen** en toen kwamen de **Russen** en daarna kwamen de **Amerikanen**.

"Ik kwam ruim een half jaar later na de bevrijding pas weer thuis. Mijn moeder dacht dat ik dood was. Later ben ik met het **Amerikaanse leger**, op een motorfiets met zijspan, voorop de colonne naar **Rotterdam** gereden. Eenmaal in Rotterdam zei ik tegen de commandant: Nou ben ik wel in Rotterdam en wat nou met die motorfiets? Die mag je voor drie maanden houden. Dan komt het transport weer hierheen en ik ook. Dan kom ik de motorfiets weer ophalen. Ik was toen 18 jaar.

Ik was glazenwasser in Rotterdam. Mijn vader was ook glazenwasser. Die had dat schoonmaakbedrijf. Inmiddels was hij baas bij Chemstro geworden. Hij ging naar **Amsterdam** toe. Wij moesten mee. Dan werd er een woning gehuurd voor een half jaar bijvoorbeeld. Dat was dan helemaal ingericht. Ons huis in Rotterdam bleef gewoon bestaan. Tot ik in militaire dienst moest ben ik glazenwasser gebleven.

Ik werd opgeroepen voor mijn nummer. Ik was geen OVW-er. Op 1 juli 1947 ben ik opgekomen in **'t Harde**. (red: *is de Westenbergkazerne in Schalkhaar*) Ik werd ingedeeld bij **5-5RI**. Na de opleiding voor mortierist van enkele maanden ging ik op 17 december 1947 met de **'Zuiderkruis'** naar Indië en 26 maanden later met de **'Grote Beer'** weer terug naar huis. Ik was gewond hierboven". Herman wijst hierbij op zijn hoofd. "Ik moest een maand eerder al weg dan de rest van 5-5-RI.

Ik zat bij de zware mortieren." "Marianne haar vader zat ook bij de mortieren", zegt Joop. Herman vertelt: "Een richtschot en dan wisten wij ongeveer wel waar we schoten. Als we dan ergens kwamen, dan schaamde je eigen dood. Zoveel doden, ook kleine kinderen, vreselijk. Wat je daar meemaakt! Goh. Ik kon de spanningen niet meer aan, vandaar ik dus een maand eerder naar huis ben gegaan". "Oorlog is waanzin", zegt Joop en Plaats beaamt dat volmondig.

"Ik denk er nu ook wel aan maar gelukkig heb ik er nu geen last meer van. In je onderbewustzijn komt alles ineens naar boven. Ik kreeg het advies veel oorlogsfilms te kijken. Dan werd ik bewust hoeveel geluk ik had dat ik het gehaald had.

Ja, vanwege die geestelijke verwonding heb ik een paar jaar geleden alsnog een draaginsigne gewonden gekregen. Speciaal door de **burgemeester van Schiedam, mevrouw Verver**, uitgereikt gekregen. Maar dat ding is zo groot!" "Er zit toch ook een kleinere versie bij die onderscheiding?" merkt Marianne op. "Ja, maar die ben ik kwijtgeraakt." "Zal ik proberen om voor u de kleine insigne te krijgen?" "Ja, graag." (*heeft Marianne gedaan en is gelukt*. Red.)

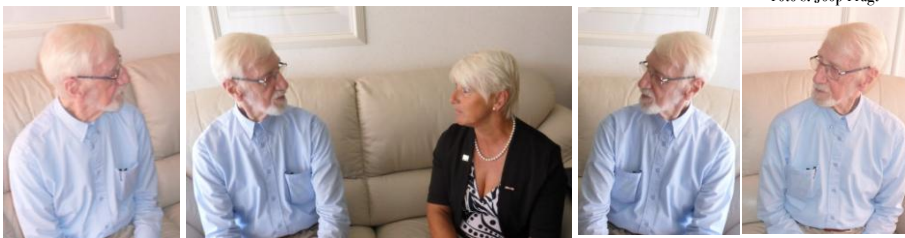
Frank stapt binnen. Frank gaat met Herman Plaats naar o.a. **veteranenbijeenkomsten**. Beiden wonen in het zelfde flat en beiden doen vrijwilligerswerk in deze flat. Frank assisteert ons ook bij de reünies. "Gaat alles goed hier?", vraagt hij opgewekt. "Er staat een gebakje voor je", zegt Herman Plaats tegen hem. Joop zegt: "Ja, ik heb het even geproefd. Het is goed!" Frank komt bij ons zitten en snoept zichtbaar genietend van zijn gebakje, drinkt zijn koffie en volgt ons gesprek met Herman eventjes stilletjes mee.

“U kwam dus eerder terug naar Nederland. Toen bent u weer als glazenwasser begonnen”. “Ja, in dat nooddorp zaten een heleboel oudere mensen. Ik deed voor f 2,50 het hele huis. Ik had lekker veel klanten en verdiende een leuk centje. Later ging ik naar een grotere wasserij. Nog weer later heb ik mijn eigen bedrijfje gestart. Ik had in een aantal fabrieken het onderhoudswerk. Dat was goed verdienen. Iedere vrijdag ging ik bij **Bolijn** zelf de tegels poetsen. Van die grote zwarte en grijze glimmende tegels. Je kon dan je haar kammen in die vloer”.

Joop: “Ik ga toch weer terug naar Nederlands Indië. Waar kwam u terecht?” “Wij gingen naar het **Chinese paleis in Salatiga**. Heel het bataljon zat daar in. Ik was dus bij de ondersteuning, de mortieren. Als er ondersteuning gevraagd werd, dan ging mijn ploegie mee.

Ik heb alleen de **tweede politionele actie** meegemaakt. Wij gingen de posten van **2-6RI** overnemen. Zij gingen terug naar Nederland. Op één van de reünies in **Vught** zaten er jongens van 2-6RI bij en die herkenden mij nog.

Foto's: Joop Pragt

Omdat ik bij de ondersteuning zat, werd ik naar de buitenposten gestuurd. Wij hadden een **brenccarrier**, maar als we niet verder konden met de carrier moesten we het mortier sjuuwen. Denk erom die grondplaten zijn zwaar hoor. En wat denk je van de loop!

Ik was **soldaat 1^e klas**. Ik was geen commandant. Wij werden dan ergens heen gestuurd en je had altijd een paar jongens dat waren doordouwers he. Die direct begrijpen wat je bedoelt. Dat ging altijd goed. Tot het moment een keer dat we niet weg konden komen. Toen lag ik op de grond met een lijk bovenop me. Dat is mijn behoud geweest. Ja, ik lag daar op grond en die vijand is doorgelopen. Ik was meer dood dan ik leefde. Het was tegen de moessontijd en het begon te regenen. Dan kom je weer bij. 7 kameraden dood. Pats boem, gelijk weg. Ze hadden onze radio meegenomen. Ik kon dus ook niet meer roepen om hulp.” “Hoe bent u dan weer teruggekomen?” vraagt Marianne. “Met nog vier man. We zijn met vijf weer terug gaan lopen naar **Salatiga**. We kwamen een patrouille tegen die zouden bijna op ons gaan schieten. Gelukkig hoorde ik Hollands praten en ik riep hé jongens, hier is Herman! Ze waren al op zoek naar ons. Dan te weten dat die andere jongens allemaal dood waren! Vreselijk.

Maar hoe je op elkaar ingesteld bent hè? Dat is de kameraadschap. Nu nog als je elkaar weer tegenkomt na zoveel jaren! Na terugkeer op de post werd er niet meer naar mij omgekeken. Geen begeleiding, geen behandeling. Tot de aanvallen kwamen. Ze wisten niet waar de aanvallen vandaan kwamen. Toen ben ik met de arts op zijn bureau gaan praten. Op ons gemak net zoals we nu doen. Hij zegt: We stoppen ermee, je gaat gelijk naar Nederland, naar huis. Het is levensgevaarlijk. Als er wat misgaat! Ik heb nooit gespecialiseerde hulp gehad. Ik heb zelf alles opgelost. Maar de kameraadschap was groot. Het mooiste in Indië was de kameraadschap". Hier schiet Herman even vol. "Waarom zijn we er naar toe gegaan? Wat hadden we daar te zoeken? Alleen het **beschermen van het kapitaal**. Zoveel jongens gesneuveld. We werden ook maar gestuurd. Eerst in Duitsland en dan een paar weken thuis en dan de dienst weer in. Ik heb geen gewone jeugd gehad. Maar dat hebben **alle jongens** van mijn leeftijd niet gehad natuurlijk. Ik ben nooit meer terug geweest naar **Indonesië**. Geen behoefte aangehad. Voor geen cent! Geweest is geweest. Het is een mooi land.

Ik heb een behoorlijk groot bedrijf gehad en daar heeft **Prins Bernhard** dus voor gezorgd. Hoe kwam dat?" "Brieven schrijven naar Bernhard," zegt Frank ineens. "Hij heeft geld van Bernhard gekregen om zijn bedrijf op te starten". "Ik schreef die brieven, want ik had geen cent te makken," zegt sobat Herman. "Zo en nu eerst mijn koffie."

Met "binnenkort moeten we naar de **minister van defensie**," neemt Frank het gesprek even over. *Hij* heeft zijn koffie al op. "Ja, ik zag net de uitnodiging. Jullie gaan straks **Marco Kroon** ontmoeten." "Ik vind de minister leuker. Ik hou niet zo van mannen", zegt Frank lachend. "We ontmoeten heel wat bekende Nederlanders hè Herman? Maar praten jullie maar lekker verder, ik ga weer aan het werk", zegt Frank. "Wij gaan weer verder over Prins Bernhard", zegt Herman, "ik had geen ladders, ik had niks. Prins Bernhard wilde mij helpen. Hij stuurde f 5.000,-. Ik moest f50,- per maand terugbetalen en toen had ik drie maanden betaald en hoefde ik niet meer te betalen. Ik heb hem privé gezien en toen kwam de vraag of ik hem over Indonesië wilde vertellen, maar 'dat kan ik niet' heb ik gezegd. Ze zijn hier ook geweest om filmopnames te maken, maar daar prakkiseerde ik niet over. Over is over. Wat geweest is, is geweest.

Ik heb dus mijn bedrijf opgericht. Ik heb een wagen en ladders gekocht en ben ik aan de gang gegaan. Het liep als een trein. Ik wist soms niet waar ik de mensen vandaan moest halen. Via een **Turkse leider** wist ik 30 Turkse vrouwen in mijn bedrijven plaatsen. Hij zorgde er voor dat ze ingeschreven werden. De bedrijven meldden zich zelf bij mij aan. De reclame ging van mond tot mond. Ze kregen goed werk voor een vaste prijs. Alle sociale werkplaatsen en sociale kantoren kreeg ik zo naar me toe geschoven. Daar heeft Bernhard dus uiteindelijk allemaal voor gezorgd.

Hoe meer personeel ik kreeg, des te groter werd het huis waar ik woonde. Op het laatst woonde ik in een villa. Kan je voorstellen toen ik het bedrijf verkocht en kleiner ging wonen hoeveel meubelen ik weg heb moeten doen. Mijn vrouw werkte ook mee in het bedrijf. Zij controleerde het schoonmaakwerk op alle kantoren hier in de regio. Zelf ging ik niet meer de ladder op of boenen en poetsen. Daar had ik geen tijd meer voor. Ik heb het glazenwassersbedrijf gegeven aan de glazenwasser die het eerst bij mij in dienst was. Een heel harde werker. Blij dat die knul was. Hij kreeg geld in zijn zak en dat was het. Dat ging fout. Het hele bedrijf was naar de knoppen. Hij leeft ook niet meer. Ik heb het bedrijf toen aan mijn vriend, **Stuivers**, verkocht. Van dat bedrag van de verkoop heb ik dus het pensioen gekocht voor mij en voor mijn vrouw”.

“Wanneer hebt u uw vrouw ontmoet?”, vraagt Marianne. Herman begint te stralen bij die vraag. “Ik was verloofd met een andere vrouw. Een mooie vrouw. Toen ik naar Indië was, was het na een half jaar afgelopen. Toen kreeg ik een correspondentievriendin en die heb ik geschreven. We hebben zeker wel een jaar met elkaar geschreven. Ik kwam 1 januari terug in Nederland en op 4 januari gingen we trouwen!” “Dus uw trouwpak hadden ze vast klaar gehangen voor u,” merkt praktische Marianne op. “We zijn 61 jaar getrouwd geweest en kregen 1 kind, een meisje. Ik heb het Overschiese zangkoor opgericht en ben er 7 jaar voorzitter van geweest. Nu doe ik hier in het huis ook vrijwilligerswerk. *‘Bij Herman op de koffie’*. Dat doe ik nu al vijf jaar, vanaf de eerste dag dat ik hier woon. Dat geeft je wat te doen en je blijft met elkaar in contact. Ook doe ik twee keer per week klaverjassen hier”. Marianne kijkt naar de klok. “Over contact gesproken,” zegt ze, “we moeten nu echt weer door. Naar **Capelle aan den IJssel**, naar **2-2RVA**, **Cees Breur**.” Natuurlijk nemen we eerst heel hartelijk afscheid en bedanken voor het fijne gesprek. Onderweg naar beneden zien we nog even Frank van Hulst! Tot de volgende keer Frank. Het was een fijn gesprek met Herman hoor.

door Marianne

“Tring, tring” ... “Met **mevrouw van Eijden**.” “Goedemorgen, u spreekt met Marianne van de Tijgerbrigade. Mag ik sobat **Joop van Eijden**, 4-6RI, feliciteren met zijn verjaardag?” “Die zit tijdelijk in de Nieuwehagen in **Den Bosch**. Hij heeft een gebroken heup.” (inmiddels al hersteld en thuis)

“Tring, tring” “Ja, met de dochter van sobat **Kobus Quirijns**, 2-7RI. Nee, vader

is nog steeds in de verpleging, ik zit hier net bij hem. Geen wonder dat u thuis geen contact kreeg. Waar hij zit? In Ammerzoden, in het Zonneliëd.” Op 6 juli, een prachtig mooie zomerdag, bezoeken we deze beiden sobats. (sobat Quirijns is inmiddels op een eigen kamer in een verzorgingshuis). Zijn verhaal leest u een volgende keer.

2-2RVA-er Kees Breur had het Spaans benauwd.

Van Herman Plaats in Overschie rijden we door naar **Capelle aan den IJssel** en we zitten mooi op de afgesproken tijd bij **Kees Breur, 2-2RVA**, in zijn ruime appartement. “ Goh, jongens, dat is even fijn dat jullie nu eens bij mij zijn. Gelukkig gaat het weer beter met me, maar het was op vakantie in Benidorm slecht hoor: een zware longontsteking. Ik was daar met mijn makker en maatje **Freek Kuiper**, ook van 2-2RVA, en zijn vrouw **Bep**. Onderzoeken, longfoto's gemaakt, hartfoto's gemaakt. Er bleek ook iets aan mijn hart te zijn. Eenmaal terug in **Nederland** onderzoek met zo'n hartkastje. Er is wel een hartritmestoornis, maar niet van dien aard dat ik een pacemaker moet. Over een half jaar terug voor controle. Nou dat is het in kort dan. Nu ben ik langzaam aan weer een beetje aan het opknappen. Ik loop een beetje gammel, maar voor de rest gaat het wel. Maar dit is wel de laatste keer dat we naar **Spanje** zijn geweest. Het gaat niet meer”.

“Zo, nou gaan we van alles aan je vragen sobat Kees”, begint Joop “Waar bent u geboren?” “In **Rotterdam**. Wacht effe”. Sobat Kees haalt een honderd jaar oude pentekening van Rotterdam er bij om alles aan te wijzen. “Ik ben 2 hoog op de **oude Coolsvest**, nu de **Coolsingel** (Rotterdam)geboren. Geen beste buurt, er tegenover was de grootste hoerenbuurt van Rotterdam. Mijn vader was bootwerker en de laatste jaren was die bewaker. Mijn moeder was huisvrouw. Ik had twee oudere broers en een zus die ouder is dan ik en nog een half broer. Ik heb op de Coolsvest tot ongeveer mijn 6^e jaar gewoond. Toen werd het spulletje afgebroken want een endje verder moest het beursgebouw komen. Hier het postkantoor, dat heb ik voor de helft zien bouwen, het stadhuis was er al. Mijn opa had in de **Schavensteeg** een wagenverhuurderij. De ene helft van de wagens werd verhuurd aan kolenboeren en de andere helft aan visvrouwen. Mijn moeder, de oudste van het gezin, moest altijd 's morgens de wagen uitrijden. We woonden in de **van de Takstraat** toen ik 7 was. We verhuisden nog al eens, want het was toen zo dat als je verhuisde kreeg je een nieuw behangetje en zo van de nieuwe huisbaas.

We woonden later in de **Burgemeester Rodestraat**. Toen we daar woonden was het **bombardement van Rotterdam**. Mijn zus was al getrouwd, maar was die dag bij ons thuis met de kleine. Toen we later gingen kijken bleek haar huis op de **Goudse rijweg** met nog twee anderen uit het blok waren platgegooid. Ik was toen veertien /vijftien jaar. Ik ging eerst op de **Boschjeschool**. Toen er gebombardeerd was, was de hele wijk waar die school stond, platgegooid. Maar toen was ik al van school af. Ik heb tot mijn 16^e jaar gewoon school kunnen volgen. Daarna werk zoeken. De man van mijn zus werkte bij een bedrijf **Wifra sport**. Een bedrijf in sportartikelen. Daar heb ik een paar weken gewerkt. Maar dat was niks. Toen heb ik een tijdje gewerkt op een **drukkerij**, dat was ook niks.

En toen ben ik ondergedoken bij een echtpaar in **Oldenzaal**, want ik moest naar de **Arbeidsdienst**. Ze hadden een boerderij en zelf geen kinderen. Mijn zus zat daar ook en nog wat kinderen uit Rotterdam. Met de **grote Razzia** in Rotterdam was ik wel de klos. Mensen uit het centrum werden bijeengebracht bij de **tramremise** aan de **Kooisekade**. We zijn de dag daarop in troepverband in de stromende regen gaan lopen naar **Waddinxveen**. Daar hebben we in een grote vrieshal gelegen. De dag daarna zijn we naar **Utrecht** gegaan en hebben we een paar dagen in het **gebouw Tivoli** gelegen. Daarna werden we overgebracht naar het **strafkamp in Amersfoort**. Ik heb daar een dag of vier, vijf gezeten. Daar werden we in treinen gestopt, nadat we alles hebben moeten inleveren, ook mijn paspoort. Die treinen reden 's nachts. Toen we 's morgens wakker werden stonden we in **Essen** op het **Hauptbahnhof**. 's Morgens moesten we aantreden en vroegen ze houtbewerkers. Met een man 8 á 9 werden we eruit gehaald en naar de hoofdplaats in Essen gebracht. Daar was een groot hotel. Dat was voor de helft ingestort. Daar hebben we gewerkt.

Begin Januari werden we weer op transport gesteld en zijn we in **Rees** terecht gekomen. Daar moesten we **loopgraven** bouwen. Daar lagen we in een grote tent. Nou ja, tent, lappen. In no time zaten we onder de luizen. Daar heb ik kennis gemaakt met een jongen, een woonwagenbewoner, die woonde in **Zeeland** (*gem. Landerd*) in Brabant. Die zei: Kees ik ga er vandoor. Ik zie wel waar ik terecht kom.

Nou dan ga ik met je mee! Een dag of twee later zijn we in **Varseveld** terecht gekomen. Daar stonden van die kleine woninkjes, beetje keuterboertjeshuisjes. Hij klopte daar aan en we mochten blijven. Ze hadden een schuurtje buiten waar ze de was in deden. Daar hebben we ons eigen helemaal verschoond. We zaten daar goed en kregen behoorlijk te eten. Op een gegeven moment toen het erg nevelig was kwam er ineens een **Amerikaanse tank!** Toen waren we bevrijd! We zijn daarna naar **Arnhem** gegaan, want Arnhem was toen al bevrijd. Daar kwamen we in een groot schoolgebouw terecht waar al je gegevens werden genoteerd en je op luizen werd nagekeken. Ik wilde terug naar huis en ben gaan liften.

Op een gegeven moment liep ik op **de Maasbrug** en toen hebben ze me gezien. Ze hadden al tegen **Stien** gezegd: **Kees** is thuis! Ik zat bij mijn moeder en zij stapte binnen. Een jaar later pakten ze me voor militaire dienst.

Na de oorlog heb ik eerst nog een tijdje gewerkt in een bedrijf waar ze schilderapparatuur maakten en zo. Dat was ook niks. Ik heb nog een tijdje bij de reiniging gezeten. Dat was in de buurt waar ik woonde. Dat was meer babbelen en leunen op die veger dan werken! Na een paar maanden kreeg ik mijn ontslag. Toen dus de dienst. In mei 1946 kwam ik op in de **Simon Stevinkazerne** in **Ede Wageningen**. Die was van de cavalerie. Daar waren allemaal paardenstallen. Wij werden met de C en D batterij overgeplaatst naar de **Elias Beeckmankazerne**.

Dat was een mooie nieuwe kazerne. Ik kreeg een militaire training van 4 weken. Exercitie, leren marcheren. Daarna werd ik tot chauffeur opgeleid. Dat was rijden, rijden, rijden en later met

een stuk geschut nog achter je kont. Voor we naar **Indië** gingen moesten we afscheidsparade lopen in **Soesterberg**. **Wilhelmientje** was er. Maar ik heb niet gelopen. **Freek**, mijn maat, ook niet. Wij kregen de auto mee, want wij moesten de jongens er met de auto naar toe brengen. Stortregen! En wij zaten achter de ruiten. Zwaaien!

Oktober 1946 zaten we al op de boot, de **Bloemfontein**, naar Indië. Een slechte boot. We zaten met **2000 man** aan boord. Toen we begin november in Indië aankwamen, werden we van **Tandjong Priok** ineens door naar **Buitenzorg** gebracht. Daar hebben we de eerste maanden wacht gelopen. Ze moesten alles voor de batterijen in orde maken. Ik zat bij de **C-batterij**. Die moesten vier stukken hebben. Iedere keer moesten we naar Tanjong Priok. **Kapitein Huurman** zei: 'Jongens moet je eens goed luisteren. Ik heb dat nodig en dat. Kijken jullie eens in die dump of er wat ligt'. Mag dat? 'Ja van mij mag dat!' Ze hebben daar lopen roven! Roven! Maar binnen no-time hadden wij alles compleet! In januari was er een buitenpost naar **Tjipitjoen** die werd aangevallen door extremisten. Daar hebben wij met **Inf. I KNIL** in stelling gestaan. Ik heb er nog foto's van. In maart of mei werden wij overgeplaatst naar de T-brigade". Marianne vraagt wat die stukken inhielden. "**25 pounds!**" Kees staat op en kom met een stapeltje boeken terug waaronder het fotogedenkboekje 2-2RVA.

Kees bladert door het boekje en geeft steeds toelichting bij de foto's. "Kijk hier staat zo'n stuk! Dat geschut woog 2 ton.

Toen wij pas in **Buitenzorg** zaten, stak het daar de moord van zwervertjes. Honger. In het begin hadden we nog geen rijst, maar kregen we aardappelmeel en dergelijke. Drie jongens van ons hebben zich over twee zwervertjes ontfermt. Die twee zijn bij ons gebleven totdat wij naar huis gingen. **Kees Maas**, wat die voor beroep had weet ik niet, maar die heeft die jongens allebei Nederlands geleerd en leren schrijven. **Koos Huijgers** was de trompetter van het regiment. Kijk, hier heb je ook weer een opstelling. Dat is een richter. En dat is **Chris**. Verleden week belde zijn dochter mij nog op. Hij is helemaal de weg kwijt. Dat was mijn boezemkameraad. Zag je hem, zag je mij. Hij kent nu niemand meer. Kijk, hier is de stukscommandant en hier **Majoor Brill**! Dat was een vader. Later is Brill naar Nederland teruggegaan. Ik heb hem toen nog eens gezien. Hij was inmiddels al kolonel geworden. Oh en hier staat **kolonel van Langen** nog. Die van de T-brigade".

"He, het zwembad in **Kopeng**", herkent Marianne op de volgende foto. "Ja, maar wij noemden het **de Koffiepot**. Dat lag op 17 a 18 meter hoog denk ik. En als je daar naar toe moest, dan ging je over een heel smalle weg de bergen in. Daar had een bruggetje gelegen dat ze voor de helft hadden opgeblazen. Dit is een **suikerfabriek** en daar zaten we met 2 stukken geschut. We hadden daar twee of drie villaatjes waar we in sliepen, meer hadden we niet. Iedere ochtend moesten we fourageren over een weg waar we dus twee keer per dag overheen gingen. Daar ben ik toen op een **landmijn** gelopen. En dat was onze kok. **Jan Zorgdrager**. Hij was een oorlogsvrijwilliger. Die kwam van de kanten van **Maastricht** vandaan. Hier weer **Djokja**. Wij kwamen in Djokja aan, want we hadden opdracht gekregen bij de 2^e actie om uit **Salatiga** vandaan zo snel mogelijk naar Djokja te komen. Bij Djokja waren de parachutisten geland. Ze hadden eerst geprobeerd om ons met die stukken in een **Dakota** te krijgen. Maar dat lukte van zijn levensdagen niet. Met de opdracht er zo snel mogelijk naar toe, hebben we de eerste dag het tot **Solo** gehaald.

Daar hebben we met **8 RVA** gestaan. De andere dag zijn we in Djokja gekomen. Toen we bij het **sultanaat** van Djokja aankwamen, reed de kapitein voorop en ik was de eerste van het stuk van de batterij, ik volgde hem. Kijk, hier heb je **Bert Vatenkwassie**. Zo noemden we hem. En hier **Kapitein Huurman**. Nou dat is het wel een beetje” en sobat Kees klapt het boekje dicht.

“We zijn eerst van Buitenzorg naar **Semarang** gegaan. Toen met de eerste de beste actie zijn we in stelling gekomen en zijn we richting **Demak** gegaan. De tweede dag zijn we richting **Salatiga** gegaan en **Ambarawa**. In Ambarawa kwamen wij met geloof ik **1-13RI**, in dat kamp zaten nog **Hollandse vrouwen**. Die zijn daar toen bevrijd. Die vrouwen werden bewaakt door Japanners. De **pemuda's**, die jonge **kolereapen**, die sloopten alles. **Chinezen** werden afgemaakt. **Indo's** werden afgemaakt. Wij hebben daar een paar posten achtergelaten. Wij zijn naar Salatiga verder gegaan en daar zijn we gebleven. We zijn ook nog een keertje naar **Pekolongan** geweest. Daar hebben we ook verscheidene acties gehad.

Ik heb alle twee de politionele acties meegemaakt. Of ik angst had? Ik weet het niet. Moet je luisteren, dat onderdeel van ons dat zat altijd in die grote plaatsen. Wij zaten niet op buitenposten of zo. Altijd in de grote plaatsen zoals Semarang, Ambarawa en zo. Wij stonden alleen maar op **standby**. Dat als er een infanteriepost was die niet verder kon, omdat ze te veel vuur kregen, dan konden wij er naar toe en ondersteuning geven. De enige angst die ik heb gehad, ik liep op een landmijn. Ik weet eigenlijk niet eens of daar angst was. Het was niet eens tijdens een opmars of actie. Het was 's morgens vanaf onze post aan de suikerfabriek **Tjebongan** naar de andere suikerfabriek te rijden om foerage en water te halen. Ze wisten dat wij dat iedere dag deden. 's Morgens en 's avonds. Heen en weer! Ergens, nu achteraf, had ik iets moeten ontdekken. We reden tussen twee muurtjes van Sawah's door. De ene Sawah lag hoger dan de andere. Daar hadden ze een of andere uitstalling van modder of iets dergelijks. En er stond een boomstammetje in de grond. Het was net zo breed dat je er doorheen kon rijden. En dat ging altijd goed. Alleen die ochtend lag daar op dat stukkie een grote kei. Dus ik moest nu om dat boomstammetje heen.

En daar pakte die me. **Klaas**, die met nog twee als beveiliging met me mee waren kreeg de volle laag. Die heb ik toen opgetild en in de wagen gelegd. Ik zat helemaal onder het bloed. Toen ben ik teruggereden met die wagen want dat ging nog. We zijn gekeerd zover mogelijk en toen heeft de brenschutter me constant dekkingvuur gegeven. Nadat ik op **Tjebongan** aan kwam barstte de bom. Ik had het niet meer. Ik heb daar liggen janken! **Sjaak** kwam en die nam me mee naar de kali want ik moest me eigen verschonen. De kali was ijskoud water en toen ben ik weer een beetje tot mijn positieven gekomen. Daar heb ik nog nooit over gesproken. Totdat ik begin jaren 70 overspannen werd.

En ze konden er niet achterkomen wat er aan de hand was, want ik heb nooit iets verteld. Ik kwam bij een arts terecht. Een jonge knul. Dat was niks. Toen hebben ze me doorverwezen naar het **Dijkzigtziekenhuis** en daar komt de arts. Nou het was een boer hoor. **Jezussandalen** en geitenharensokken aan en een ribfluwelen broek aan z'n kont. Mee zitten praten. Hij liet mij praten. Soms stelde die wel eens vraag, maar liet mij praten. Hij werd door de bedrijfsarts gebeld dat ik weer aan het werk moest of anders afgekeurd moest worden. Hij wilde eerst eens met mijn vrouw praten want die kwam mee.

Ik had wel eens een black-out gehad. Ik ging een boodschap doen op de **Oude dijk** in **Rotterdam** maar ik weet niet meer hoe ik daar gekomen was. **Dokter de Boer**, een psychiater, heeft toen met Stien gesproken. Zij heeft gezegd: Laat hem maar a.u.b. thuis. Toen ik weer bij hem kwam zei hij: Ik ben er achtergekomen wat er met jou aan de hand is. Je bent in Indië geweest en daar is wat gebeurd. Achteraf blijkt dat enorm veel jongens, die wat meegemaakt hebben, na 20 of 25 jaar alsnog er last van krijgen. Nu merk je het met die jongens die nou uitgezonden worden, ze hebben allemaal iets wat ze meegemaakt hebben.

Met mijn chef werd daarna afgesproken dat ik 4 uur per dag kwam werken. Ik heb nog 14 dagen op de 10^e etage op **portoafdeling** gezeten. Nou, dat was echt helemaal niets. Maandag, de eerste dag van de derde week, zat ik maar wat naar buiten te kijken. Mijn chef zei: Kom Kees, gaan we koffie drinken. Kees zei: Kees gaat naar huis. Ik ben weggegaan en nooit meer teruggegaan. Ik ben toen afgekeurd.

1 januari 1980 ging ik officieel bij de post de dienst uit. Ik was in 1950 bij de post gaan werken. Ik moest nog 55 jaar worden. Wat ik toen heb gedaan? Thuis! Ik heb nooit meer gewerkt. We konden goed leven van het inkomen wat ik kreeg”.

“Ik ga toch even terug naar Indië”, zegt Marianne. “Dan sneuvelt **Klaas Schilder** en dan?” “Ja, Klaas Schilder uit **Volendam**. Hij sneuvelde januari 1949”, vult Kees aan. “Maar dan moet je ook weer verder”, stelt Marianne. “We waren toen een beetje op de buitenposten terecht gekomen. Wij van 2-2RVA zaten op **Tjebongan**, de anderen zaten op **Beran** en **Medari**. Het waren allemaal suikerfabrieken. Andere onderdelen van **RVA** zaten op **West Java**. Wij van 2-2RVA op midden Java. Een week na het ongeval werd er weer een patrouille uitgezonden en die zijn ook in een hinderlaag gelopen. Daar waren er ook 4 of 5 gesneuvelden en toen is **Dobbenberg** gesneuveld. Die jongen kwam nog lopend terug. Die is hier in zijn borst geschoten”, wijst sobat Kees aan, “en de kogel is in zijn bilspleet er weer uitgekomen. Dus die jongen is leeggebloed. Met twee wagens hebben we hem naar Djokja gebracht. Dat waren de enigste dingen waarbij wij ellende hebben gehad. Later zijn wij vertrokken naar **Poerwardjo**. Daar hebben we een paar weken gezeten. Mijn laatste instructie in Indië die ik gereden heb was in **Poerawedjo**.”

We hadden een aanvulling gekregen van militairen die in Indië bleven. Die moesten rijles nemen. Ik kreeg **de GMC** van Chris. Wij rijden. En we reden goed hoor. Uitstekend. We komen een bruggetje over en toen kwam van de andere kant de MP aan. Wat die jongen mankeerde ineens weet ik niet, maar hij vergat zijn stuur terug te draaien. Dus we kwamen in de plomp terecht. Komt die MP-er naar me toe: Joh wat is er nou toch aan de hand? Ja die jongen moet nog leren rijden. Nou ik heb niets gezien als je het kan repareren, zegt die MP -er. Ik slofte.

In **Poerwardjo** hebben we ons materiaal ingeleverd en werden we op 20 september overgebracht naar Semarang. Naar de **Jatingaleh** en daar hebben we de laatste drie, vier weken gezeten. Daarvandaan zijn we op 3 november 1949 met de trein naar **Batavia** gegaan. Wachten in een kamp op een boot naar **Nederland**.

Wat ook zo leuk was, winterkleding passen. Nou, daar liep je te passen in je **pendekkie**. Ik kreeg van die foerier een mooie winterjas joh! Geweldig! Passen. Ik zei: Jezus joh, das een mooie! Die hou ik. Toen kwamen we hier in Rotterdam aan en had ik dus een trui aan, overhemd, battledress en toen paste die jas natuurlijk niet meer!

We kregen 6 weken verlof en vrij vervoer. Ik dacht ik moet een baantje. Zonder werk dat wordt niks. Ik kwam dus op het arbeidsbureau. Ik zei: Ik kom na drie en half jaar uit Indië terug. Heb je een baantje? Hij vroeg, wat heb je gedaan? Ik zeg: ik heb van alles gedaan, behalve gewerkt. Hij zegt: de directeur van het telegraafkantoor die heeft een verzoek gedaan en wil graag vier of vijf jongens die uit **Indië** komen te werk hebben. Nou, dat lijkt me wel wat.

Zo ben ik bij **de post** gekomen. De **'telegraaf'** eerst. Daar heb ik een half jaar op de fiets gezeten. Toen ben ik **motorordonnans** op een **vespascooter** geworden. Omdat ik al mijn rijbewijzen had en op alle auto's mocht rijden kon ik verder bij **'Bestellingen'**.

"Wanneer kwam uw vrouw **Stien** nou in uw leven?" vraagt Marianne.

"In 1943. Zij zat bij **de Zeemeeuw** en ik bij **de Arend**. Dat was een clubhuis voor werkende jongens. De Zeemeeuw was voor werkende meisjes. Er was een keer een gezamenlijk uitje en ik heb haar na afloop omdat het donker was naar huis gebracht. Na afloop zei ik: Ik heb je in het donker thuis gebracht en ik weet niet hoe je eruit ziet, maar ik kom je morgen wel halen. Toen zag ik haar overdag en zei: Jij blijft lekker bij mij! Ze heeft dus alle ellende met mij meegemaakt, Duitsland, Indië en die overspannenheid. We zijn in 1946 getrouwd. We hebben één kind, **Bas**. Twee lieve kleinzoons en een hartstikke lieve schoondochter. Over een paar weken had ik **70 jaar getrouwd** geweest. En dat vieren we gewoon. Ook de verjaardagen. Dat blijven we doen.

"Joop, we moeten stoppen," zegt Marianne. "Straks staat mijn leswagen voor de deur." "Ik heb nu pas weer mijn rijbewijs verlengd gekregen voor vijf jaar. Ik kan tot 2020 weer vooruit!" zegt sobat Kees de prater. "Geweldig, sobat Kees, nu Marianne nog!" door Marianne

A.A.T-er Jan van Erp zet zijn beste beentje voor.

Wij zijn uiteindelijk toch aangekomen bij **Jan van Erp** in **Helmond**. Door een afsluiting van de weg en omleiding na een groot ongeval flink later dan was afgesproken. We hadden al gebeld dat het daardoor later werd. Jan van Erp staat als **AAT-er** al jarenlang als niet 2-6RI-er in ons bestand. Nu, met de uitbreiding naar veteranen van heel Java is hij geen uitzondering meer. Meer dan **45 verschillende onderdelen** prijken nu op onze adreslijst. Jan van Erp kwam samen met zijn vrouw **Riek** naar de reünies van 2-6RI. Hij en Riek waren dan samen met **Antoon Mathijssen**, 2-6RI en partner **mevrouw van Aalst**. Zo met zijn viertjes hadden zij het prima naar hun zin tijdens de bijeenkomsten. Helaas liet de gezondheid van Jan van Erp het de laatste twee jaar niet toe. We zoeken sobat Jan en zijn vrouw thuis in Helmond op.

“Ik zit nu al vanaf **kerstmis 2015** met die voet”, zegt sobat Jan van Erp wijzend op de dik in het verband verbonden voet die rust op een krukje. Door een niet te stoppen ontsteking in de ene teen, werd die later geamputeerd. Een paar weken daarna was het de grote teen. Ze zeiden: “Die halen we er ook maar af want die was ook helemaal ontstoken.” Een week of drie daarna kwamen ze bij de derde teen waarvan ze zeiden: “Die heeft het ook al!” Tijdens de operatie kwamen ze nog meer tegen en is besloten om er alles maar vanaf te halen. Het bleek later dat de bloedvaten verstopt zaten. Rare werkwijze, eerst amputeren en dan het probleem constateren. Nu is het zaak om de wond van binnenuit dicht te laten groeien. Heel pijnlijk allemaal en steeds terug naar het ziekenhuis, maar ik ben er nog en doe nog mee!”

“Ik zit als voorzitter in de bestuurscommissie hier in het huis. Ik ben de eerste contactman in de woningbouwvereniging. We regelen en organiseren hier alles zelf. Ik ben steeds bezig. Ben ook volop bezig met de computer. Ik ben blij dat ik jullie zie. Erg fijn dat jullie mij opzoeken. Nooit eerder zo iets bij een organisatie meegemaakt. Ook het BNMO niet”.

Voor Jan van Erp verder vertelt, wil Marianne eerst weten wanneer Jan van Erp is geboren. “Ik ben geboren in 1927. In Helmond. Vader, moeder en drie kinderen. Mijn broer, zus en ik. Mijn vader was stukadoor. Dat was een rasechte socialist. Hier was alles katholiek. Wij moesten van de katholieke school af omdat vader een socialist was. Ik zat toen in de vierde klas. We mochten ook niet meer in de kerk komen. Ik ging naar de openbare school. Dat is ons geluk geweest.

Met twaalf jaar en acht maanden ben ik in **Eindhoven** op de bedrijfsschool van **Philips** gaan werken. Eerst twee jaar op school, dan twee jaar in praktijk. Als gereedschapmaker.

Met de **Engelsen** die hier Helmond bevrijd hebben ben ik drie dagen mee opgetrokken. Heb ik mee op wacht gestaan. De Engelsen trokken verder. Ik mocht niet mee. In 1945 heb ik mij aangemeld als **OVW-er** om naar **Nederlands Indië** te gaan. Waarom ik naar Indië ging? De Jappen. Ik hield van dienst omdat ik bij de Engelsen gezeten had. Ik wist hoe het zaakje draaide. Nadat we ons hadden gemeld, zijn we als **GBI-bataljon (Gezagsbataljon Indië red.)** naar **Engeland** gegaan. In Engeland kregen we pas een uniform. Ik ben naar Engeland gegaan in zo'n overal met een oranje bandje erom weet je wel. Ik was één maand 18 jaar. Na mijn aanmelding, begin 45, toen we in Engeland zaten, verveelden we ons eigen kapot. Toen zei de legerleiding: Of wij de boeren wilden helpen met de oogst. De Engelse soldaten zaten in Nederland. Op een gegeven moment vroegen ze om een chauffeur. Ik was de enige die zijn hand omhoog stak. Ik had nog nooit auto gereden. Nog nooit! Ik kon meekomen. Ik werd naar een boerderij gebracht. Of ik tractor kon rijden. Het lukte.

Vanuit Engeland zouden we naar **Amerika** gaan, maar dat ging niet door. Toen zijn we met de **de Stirling Castle** naar **Australië** gegaan, we hadden nog steeds geen wapens. Hebben we 53 dagen gevaren zonder aan land te zijn geweest. We zouden in trainingskamp gaan in **Freemantle**. We waren met allemaal technische en vakmensen, boeren en boerenzonen en alles. We zouden daar, in Nederlands Indië, de zaak gaan opbouwen. Want wij waren niet bedoeld voor het leger om te vechten of zo. We waren nog steeds in opleiding, niet ingedeeld bij een onderdeel. Ik ben van de **KL** overgeheveld naar de **KNIL**. Allemaal **Indische** jongens waren dat.

In Freemantle mochten we niet aan land. Toen zijn we naar **Melbourne** gegaan. Mochten we ook niet aan land. Wij wisten van niks. Van daaruit naar **Sidney** is het schip helemaal om Australië heen gevaren.

Bij Sidney komen we de haven binnen, mochten we niet aan land. En toen kregen we eigenlijk pas door van de legerleiding wat er gaande was. Ja, en toen barste de bom! Wij mochten niet aan land omdat Australië **handjeklap** had gedaan met **Soekarno** over **Nieuw Guinea**. Nieuw Guinea is twee delen. Nederlands en Australisch. Als wij niet meer in Australië onze opleiding kregen, dan zou **Indonesië** het Australische deel niet afpakken. Nou, daar zaten we dan".

"Was op dat moment ook **de kolonel van Langen** bij jullie aan boord?"vraagt Joop. "Ja, maar hij was toen nog luitenant. Hij is pas later in Semarang kolonel geworden. Hij heeft in Engeland naast ons wc's schoon staan maken. Hij voelde zich echt helemaal niet groot hoor. Als wij exercitie moesten lopen, liep die altijd voorop. Volgens mij had die **zulke grote platvoeten!**" Jan van Erp wijst een flink formaat aan. "Die bleef maar doorgaan! Een **beste** vent! Een goeie vent!"

“En toen werd u ingedeeld bij **2-6 RI**?” “Nee, nee, toen we in Pinang kwamen kregen we in een keer bericht het GBI wordt opgeheven. Toen gingen alle mensen naar **13 RI**, **7RI** en zo, maar wij bleven met een groepje van 24 man. Wij waren vakmensen, geen gevechtstroepen. Als vakmensen moesten wij naar **Malakka** toe, zo’n klein plaatsje. Daar zou een grote werkplaats staan en zouden we opgeleid worden als instrumentmaker. Maar daar was helemaal geen werkplaats! We gingen met de trein. We hebben een dag en een nacht in de trein gezeten. In **Malakka** hebben we ons gemeld bij de **MP**. Daar werd gezegd dat we in **Singapore** moesten zijn. Vanuit Malakka naar Singapore is twee dagen reizen met de trein. We zeiden: Maar we hebben niks! We kregen een nieuwe uitrusting, met een pukkel, een nieuw traktement en nieuwe papieren.

In Singapore hebben we twee dagen rondgelopen. Weer niks. We gingen maar weer naar de MP toe. Het was een warboel. Er was helemaal niks geregeld. We waren gewoon zwervers. Van Singapore moesten we weer helemaal terug naar boven naar **port Dickson**. En toen kwamen we pas in aanraking met 2-6RI. Maar toen hadden we eerst de Indische jongens die krijgsgevangenen waren geweest in **Balikapapan** opgehaald. Die kwamen bij ons. Met hun werden we daar ingedeeld. Op **Pinang** kregen we pas een wapen. Een karabijn en 24 patronen. Ik had nog nooit geschoten. Oefen maar. Ja, schiet maar op potjes en pannetjes en al wat meer. Maar ja, waren de 24 kogels op, dan moest je melden dat je 24 keer geschoten had. Zo hebben wij schieten geleerd! Op een gegeven moment konden we een diploma halen als schutter. Maar ik had ondertussen al zoveel geschoten, dat bij mij bijna ieder schot wel raak was. Kreeg een ster op mijn mouw. Scherpschutter. Nou dat was wat!” “U was een bijdehandje hè?”merkt Joop geamuseerd op.

“Toen wij in **Semarang** aankwamen zat er een vrouwenkamp op **Ambarawa**. De eerste dag werden er chauffeurs ingedeeld. Mijn naam werd ook afgeroepen, want ik had tractor gereden en had mij toentertijd opgegeven als chauffeur. Ik had dus nog steeds geen auto gereden. Toen kwamen ze met een **Dodge**, een vrachtwagen. Om die vrouwen uit de kampen weg te halen. Maar denk erom, Ambarawa, zoveel kilometer verder, was onbewaakt gebied.

Alleen de **Brits Indiërs** zaten in **Ambarawa** en **Salatiga**. Ik zat toen nog steeds bij de Indische jongens. Die gingen verkleed als **Javanen** naar dat kamp toe en hebben daar alles georganiseerd. Iedereen wist hoe laat wij kwamen. We zijn met 4 auto's gegaan. Ik reed in de laatste wagen. Ik denk: ik ga niet als eerste wagen. Het ging hartstikke goed. Hele slechte wegen, hobbels tot en met, dus ik kon nooit een flater slaan. Het was alleen maar sturen en gas geven. Naar het kamp gereden, alle vrouwen en kinderen erop, in de kortst mogelijke tijd, want ze wisten dat wij dat kamp leeg gingen halen. We waren bang dat we met terugreizen gepakt werden. Het was allemaal in onbezet gebied. Dat was de eerste dag dat we in Semarang waren. Wij weer teruggereden tot de voorposten. Toen werden de wagens overgenomen. Die mensen werden allemaal naar een school gereden om af te laden. Daar kregen wij pas vrij. Wij hadden onderweg niet gekeken hoeveel mensen op die wagens zaten. Het was rijden, rijden, rijden! Hadden we toch twee doden op de wagen. Twee oude vrouwen hadden de rit niet overleefd. Ik was 18 jaar. Wat wil je dan? Ik ben er behoorlijk van de kaart door geweest toen. Maar ja, je moest verder hè. Dan ben je pas 18 jaar."

"Moet je kijken met wat voor een ellende je zo ineens geconfronteerd wordt", merkt Joop bewogen op. "Heb je in Nederland de ellende van de oorlog meegemaakt en dan maak je daar ook nog zoveel ellende mee."

"Wij waren dus ingedeeld bij **KNIL**, ik ben van de **21 AAT KNIL**, als actierijders. Wij waren als **Boetjangs**, vrijgezel, als actierijder altijd de klos. Dat was dag en nacht. Hadden we 's morgens een actie gehad, dan gebeurde het dat we 's nachts weer weg moesten voor patrouille of een uitval doen. Dan zetten wij de wagen stop en sprongen de jongens eraf. Wij bleven staan waar de jongens van de wagen waren gegaan. Als er nood kwam, wisten ze waar die wagen stond. Dan konden ze meteen op die wagen en weg! Ik ben heel die tijd chauffeur gebleven. Ik ben 2 jaar in Indië geweest. De laatste 6 maanden was ik instructeur." "Ja, toen kon je goed autorijden", merkt Joop droogjes op. Sobat Jan van Erp klapt in zijn handen en knikt beamend. "Nou, zeker. Ik moest toen de jongens die vanuit Nederland kwamen les geven. Natuurlijk ook de bergen in. Toen hadden we meer ruimte, want eerst was het alleen maar in de stad. Ik werd toen **korporaal**".

"Hij heeft ook twee boeken geschreven," vertelt mevrouw van Erp trots. Zij heeft zich al die tijd heel rustig op de achtergrond gehouden. "Het is wel geen schrijver, maar op zijn eigen manier heeft die er wat van gemaakt". "Ja, vertelt Jan van Erp: "Eén vanaf mijn eerste diensttijd tot ik er uit ging". "Hebt u in Indië dan een dagboek bijgehouden?" vraagt Joop. "Ja, half tot we niet meer konden. Toen we van Pinang overgeplaatst werden naar Malakka zijn al mijn papieren zoals diploma's gestolen, kwijtgeraakt. Ze zouden het me nasturen, maar ik heb nooit wat gehad".

De gehele tijd dat we nu al bij de familie van Erp zijn horen we voortdurend sirenes van de wagens van de hulpdiensten. Het is nog steeds de nasleep van het grote ongeluk wat eerder gebeurde.

“Ik heb **beide politionele acties** meegemaakt”, gaat sobat Jan verder, alleen de tweede die begon net toen wij eruit moesten. Wij stonden klaar om te vertrekken en ineens ging het niet meer. Want alle vrijwilligers die moesten **Indonesië** uit. Alleen de **gevechtstroepen** die bleven. Ik was als actie chauffeur vaak met 2-6RI op actie. Met **Piet Wullems** en **Sjef Gerrits** heb ik de grote actie mee gemaakt langs de noordkust en contact gemaakt met de troepen die van **Batavia** kwamen en die we ontmoetten in **Cheribon**. Pietje was brenschutter en Sjefke was bren-helper.

Sjefke Gerrits, Piet Wullems en Jan Erp Semarang 1947 - Helmond 1987

Toen we van **13 RI** afkwamen hebben we ook wel eens eten van de begraafplaats weggenomen. 's Avonds om 6 uur werden we aangevallen met de wagens. Om 6 uur is het daar al stikdonker. Om kwart voor zes werd er geschoten. De wagens werden stop gezet. Achter de wagens dekking zoeken. De volgende morgen bleek het dat we op het kerkhof lagen. Met eten! Ontbijt op bed.”

“Als ik het zo hoor, dan heeft u meerdere malen onder vuur gelegen,” merkt Joop op. “O ja, meerdere malen zelfs,” beaamt Jan van Erp. “Ook een keer op een helling bij Ambarawa.

We moesten daar altijd het zeil over de wagen hebben. Dan konden ze niks in de wagen gooien. Als we militairen moesten wegbrengen of wisselen van militairen naar Ambarawa of Salatiga. Ben ik één keer vergeten het zeil dicht te doen toen ik van de **compound** vertrok. Het zeil was open, ik ga die helling af en ze gooien een granaat in mijn wagen. Net toen ik een rechtse bocht maakte. De granaat die rolt naar links. De hulpchauffeur die naast me zat, daarmee was het gebeurd. Die heb ik nog tegengehouden. Ik wist niet dat die al dood was. Zelf had ik een paar scherven in mijn rug. Ik heb de voorpost nog gehaald. Van de rest weet ik niets meer.” “En dat alles door het zeiltje wat u was vergeten terug te doen op de wagen!” zegt Joop. “Inderdaad! Je moest overal om denken. Om alles. Je kon nooit eens ontspannen. Altijd op je hoede. Als je naar de stad ging: altijd met zijn tweeën.

Als je naar de bioscoop ging, met je rug tegen de achterwand aan. Dan kon er niemand achter je gaan zitten. Ik zal je vertellen, de laatste maanden, toen wij in Indië zaten mochten we geen dienst meer doen. We zaten gewoon wat te kaarten met een borreltje naast ons. Van Semarang uit zijn we met de trein naar Batavia gegaan. Daar zou ik op de boot, ik geloof **de Sloterdijk**, naar Nederland gaan. De 21 AAT werd opgeheven toen Indonesië alles overnam”.

“Nou komt u terug uit Indië”, onderbreekt Joop, “kende u uw vrouw toen al?” “Nee! Ik ging met een kameraad zijn vriendin ophalen die op een atelier werkte. Nou, goed, zijn vriendin liep met haar”, wijzend op zijn vrouw. “Ja”, zegt mevrouw van Erp, “want zijn vriend was de vriend van mijn vriendin. Met haar kwam ik uit het atelier”. “We zijn samen gaan wandelen,” vertelt Jan van Erp guitig. Twee jaar daarna trouwden we. En nu zijn we in november 65 jaar getrouwd. Ik zou in dienst blijven. Ik was helemaal niet van plan om verkering te hebben”. “Nee, natuurlijk niet”, grapt Joop. “Nee, ik zou naar Korea toe gaan. Een hoop van onze jongens zouden naar **Korea** gaan. Ik had mij ook opgegeven. Daarom moest ik gekeurd worden. Toen vonden ze een splinter van de granaat in mijn rug. Ook vonden ze wat in mijn longen. Ik had TB. In **Renkum** heb ik tien maanden in een militair herstellingsoord gelegen. Zij kwam mij iedere zondag bezoeken”. “En dat werd steeds gezelliger”, zegt Joop! “En ja, toen zijn we maar getrouwd”, vult mevrouw van Erp lachend aan.

“Ik bleef niet in dienst. Ik werd afgekeurd. Het enige wat ik heb toen heb gehad is een briefje, afgekeurd van dienst wegens gebreken.” “U hebt wel uw draaginsigne gewonden?” merkt Joop op. Jan van Erp bevestigt dit. “U kwam terug uit Indië en u was afgekeurd. En wat ging u toen doen als werk?” vraagt Joop weer om het plaatje compleet te maken. “Ik ben eerst verder gegaan als gereedschapmaker. Maar ja ik was vrijgevochten en commando’s moest je mij niet geven.

Roken als een ketter. Een sjekkie draaien dat duurde te lang voor mijn baas. Op een gegeven moment toen botste het. Toen heb ik hem bij zijn strot gepakt en ben ik weggegaan.

Een paar weken daarna ben ik als gereedschapmaker bij de **DAF** begonnen. Daar heb ik ongeveer 12,5 jaar gewerkt. Al die tijd heb ik tussendoor wel overal anders gesolliciteerd. Ik had een groot salaris. Op een gegeven moment werd ik **troubleshooter**. Dus overal waar er problemen waren daar werd ik ingezet om oplossingen te zoeken. Methodes bedenken om producten te maken. Ik kon overal meer verdienen, maar dan moest ik in **Groningen, Amsterdam** of **Rotterdam** e.d. gaan wonen. Daar had ik geen zin in”. “Nou, u had beter naar Rotterdam kunnen gaan”, grapt rasechte Rotterdammer Joop. “Nee, een **Helmonder** blijft een **Helmonder** hoor! Op een gegeven moment kwam er een sollicitatie van de **Amstel**. Die zou hier beginnen met een brouwerij. Daar vroegen ze een voorman werkplaats. Ik er op af. Gewoon proberen. Ik kon veel meer gaan verdienen.

De volgende dag kwam de **PTT** thuis telefoon aanleggen. Riek was alleen thuis en wist van niets. Ik werd baas van de werkplaats en daarna hoofd van de werkplaats. Later werd ik assistent technische chef, toen hoofd technische dienst. Ik heb heel veel overnames meegemaakt. Amstel werd opgekocht door **Heineken** en die werd overgenomen door **Drie Hoefijzers** en ga maar zo door. Ik was de laatste werknemer van de brouwerij hier in Helmond. Ik ben altijd ontzettend druk bezig geweest. Ook naast mijn werk. Druk, om maar niet te hoeven nadenken. De kinderen die heeft Riek opgevoed. Ik was altijd weg. Altijd op de vlucht voor het verleden. Maar ik ben gepensioneerd als **hoofd technische dienst** en kwam ik thuis te zitten. Ik was toen 58 jaar. Ik kreeg tijd om na te denken en alle afgesloten deuren gingen weer open. Alles werd langzaam weer erger. Drie vier keer in de week nachtmerries. Zij was er, wijzend op zijn vrouw, zo al aangewend. Ze gaf me dan een por tussen mijn ribben. Wakker maken. De huisarts kreeg door wat er loos was. Hij heeft ervoor gezorgd dat ik drie jaar lang elke week in een gespreksgroep in Doorn terecht kwam. **Gerrit van Gils, 2-6RI**, zat in dezelfde gespreksgroep als ik. Ik werd geadopteerd door 2-6RI. Ik allang blij, want bij 2-6RI had ik kennissen zitten. **Pietje Willums** en **Sjefke Gerrits**. Wat was dat een weerzien bij de eerste reünie waar ik bij mocht zijn. Ik ben ook niet meer weggegaan. Ik zat in **Doorn** en daar ontmoette ik **Antoon Mathijssen**, ook van **2-6RI**. Die zat in Semarang bij de werkplaats. Niet dat ik hem daar kende, maar we hebben wel samen veel verhalen opgehaald. We hebben heel veel contact met elkaar gehad. Dat deed mij heel goed. We zijn nog steeds bevriend. Ook naar Doorn, daar gaan we nu nog steeds met zijn tweeën heen (*met de vrouwelijke wederhelften* red.)

Drie jaar terug ben ik nog met mijn zoon naar Indonesië geweest". Ik heb toen ik voor de derde keer weer Indonesië was, nog met een Indonesiër gesproken die toen ook in het leger heeft gezeten bij de TNI. We hebben met zijn tweeën aan tafel gezeten, zitten vertellen wat ons beiden is overkomen destijds in Indië.

In Ambarawa, het station, daar is nu een groot museum. Een locomotiefmuseum. Ik sprak nog met de zoon van de toenmalige stationschef daar. Wij hadden daar balen rijst aan de bevolking gegeven. Toen we veertien dagen later terugkwamen, waren al die mensen die de rijst hadden aangenomen vermoord. Maar vanaf die tijd dat ik terug ben gekomen van de reis samen met mijn zoon, heb ik geen enkele nachtmerrie meer gehad".

"Toch zie ik dat u nog steeds geëmotioneerd bent bij bepaalde verhalen. Straks gaan wij weg en we hebben best wel een hoop gebeurtenissen "opgerakeld". Als u daar dan last van krijgt, dan moet u mij bellen hoor. Dan praten we weer rustig over alles en kan ik als het moet, het Veteraneninstituut voor u inschakelen voor verdere hulp", zegt Marianne toch wel bezorgd. "Het gaat nu wel, ik heb geen nachtmerries meer."

“Jullie doen ook een hoop voor de veteranen”, zegt mevrouw van Erp. “Wij zijn maar vrijwilligers hoor en het is de drive van Marianne uit respect voor de veteranen”, zegt Joop.

“Ik ervaar dit bezoek heel bijzonder. Ik vind het hartstikke fijn dat ik iemand heb die naar mij luistert. Die weet wat er gaande is. Die mij snapt”. Jan van Erp schiet hier vol. Tranen lopen over zijn wangen. Marianne komt bij hem zitten, slaat haar arm om zijn schouder.

“Niet huilen. We zijn blij dat we bij u mogen langskomen. We vinden het erg fijn dat we u er zoveel goed mee doen. We weten wat jullie hebben meegemaakt.” “Zo”, luidruchtig snuit Jan van Erp zijn neus, klaar! Nu is het weer over! Mevrouw van Erp valt bij, “je zit lekker te praten, nu voel je voet ook niet! Praat maar lekker door hoor!”

“Wat is het mooiste wat u is bijgebleven van Indië?”vraagt Marianne. Meteen antwoord Jan van Erp: “De mensen zelf! In de kampongs, de echte Indische mensen. De gastvrijheid.”

“Over gastvrijheid gesproken. Het is vijf uur. We willen u niet te veel vermoeien”. “Och, als ik eenmaal ga vertellen kan ik wel uren doorgaan hoor”. “Nou, dan moeten we nog maar eens een keertje terugkomen”, zegt Marianne, “maar we hebben echt een lange wachtlijst. Maar als we in de buurt zijn, dan komen we zeker even weer aan hoor”.Mevrouw

Riek van Erp zwaait ons uit in de gezellig hal van het wooncomplex. Dank je wel dat jullie zijn geweest. We kunnen Helmond nog niet goed uit. Er staan nog steeds files onderweg. Maar uiteindelijk hebben we 's nachts toch weer in ons eigen bed geslapen.

Ta-te-ta-ta-te-te-ta gaat het bij Henk Stolp , 2-7RI.

We zijn weer een dag op pad. Dit keer is het doel **Hoofddorp**. Sobat **Cees de Wit** is weer thuis uit het ziekenhuis maar we gaan ook op zoek naar **sobat Henk Stolp van 2-7RI**. En zoeken werd dat. Het geweldige van een TOMTOM (*navigatie apparaat*) is dat die precies aangeeft wanneer de bestemming bereikt is. Maar als die bestemming in geen velden of wegen te zien is, wordt het problematischer. Dus scheurden we **de Kruisweg** verschillende malen op en neer, steeds bestemming bereikend maar toch niet vinden. We rijden door en nemen een zijweg. Proberen we het van de andere kant en ja hoor, gevonden. Er komt meteen een jonge vrouw naar buiten om ons te verwelkomen. “Nee ik ben geen familie, ik heb hier mijn paarden staan. Komt u maar mee”.

We komen in een groot huis terecht waar de tijd 60 jaar lijkt te hebben stilgestaan. Maar voor sobat Stolp niet. Een moppig mannetje met grijze baard kan zo ingezet worden als **Kerstman** in de decembermaand, begroet ons in de huiskamer. De jonge vrouw maakt snel koffie voor ons en verdwijnt dan weer de stallen in.

"Ik woon hier al een jaar of 45. Ik ben door de achterdeur naar binnen gekomen", antwoordt sobat Stolp op de vraag van Joop hoe hij in deze woning is gekomen. "Ik was toen 45".

"Laat ik eerst eens vragen hoe het met u gaat," zegt Marianne om bij het begin te beginnen. "Niet goed, niet goed", sombert sobat Stolp. "Maar u bent er nog," probeert Marianne opgewekt. "Jammer genoeg wel" is het sombere antwoord. "Ik heb er meer dan genoeg van. En dat verrekte dromen 's nachts". "Waarover droomt u dan?" vraagt Marianne bezorgd. "Van alle rotzooi van het verleden. Niet veel over Indië, dat valt wel mee, maar vooral de **2° wereldoorlog**". "U hebt ook in het verzet gezeten vertelde u mij destijds." "Ja, een beetje". "Ik heb mijn spelletje meegespeeld, vertelde u mij", zegt Marianne bezorgd. "En dat breekt u op?" Aarzelend: "Ja!" "Als u daarover gaat dromen, is het wel ingrijpend geweest", merkt Marianne op. "Je was natuurlijk hartstikke jong. Ik was nog net geen 14 jaar toen de oorlog uitbrak. Dat was geen goeie tijd", sombert sobat Stolp. "Zou u er behoefte aan hebben om er met iemand van de **stichting '40-'45** over te praten?" "Nee, helpt niet! Nee, ik moet gewoon doodgaan!" "Dat gaan we allemaal", zegt Marianne nuchter. "Maar waarom moet het dan zo lang duren?" is het weerwoord.

Sobat Stolp begint zijn eigen verhaal. "Toen ik uit het hospitaal kwam in Indië en ik zou met hospitaalschip "**De Grote beer**" naar **Holland** teruggaan maar mijn bataljon, 2-7RI, ging een dag later terug. De bataljonscommandant, **overste Brummer**, heeft er voor gezorgd dat ik met het bataljon mee mocht. Ik lag in het ziekenhuis met **buiktyfus**. Ik heb een maand op het **sterfkamertje** gelegen. Maar dit kreng ging niet. Toen ik eindelijk terug moest naar Holland zei de dokter, dat was een botte hond hoor die kerel, tegen mij: we hebben je er doorgehaald, maar je zult er niet oud mee worden. Nou daar zat die lekker helemaal fout mee! Als ik mijn leven na die tijd bekijk... nee, ik had er liever willen blijven." "Wonen?" "Nee, liggen! Op **de militaire begraafplaats**. Die is mooi hoor. Ik ben er geweest in 1990 en 1991." Het was toen prima onderhouden," zegt sobat Stolp. "Die wordt onderhouden door **de oorlogsgravenstichting** en alle houten kruisen zijn vervangen door cementen kruisen," vertelt Marianne. Ik had daar een paar maten, die zullen ook wel niet meer leven, die kwamen me op een dag opzoeken in het hospitaal. Mochten door een raampje even naar me kijken. Daarna gingen ze weer terug naar **Ambarawa**. Ze kwamen langs de militaire begraafplaats, daar waren ze een graf aan het delven. Toen zei **Henkie van Rossum** tegen **Cor Slot**: 'Godverdomme, hij is nog niet eens dood en dan maken ze al een graf voor hem'.

Ik ben in het hospitaal terecht gekomen na 24 malaria-aanvallen. Alle keren werd ik opgenomen in het bataljonshospitaaltje. De 25^e aanval kreeg ik toen ik net in Holland was. Als ik weer een aanval had kreeg ik koorts. Wij kregen geen **kinine** maar **mecrapine** omdat wij 'sleutellaars' waren. Ik zat toen bij de verbindingen.

2-7RI was ook een **BS-bataljon**. Ik had een maat bij me en die was bijna twee keer zo oud als ik. Hij kwam uit **de BS in Amsterdam**. We zaten een half jaar in Indië toen zei die op een dag tegen me: "**Henk jongen, we zijn gegaan voor veiligheid en recht, maar we zijn gestuurd voor suiker en rubber.**" "Bescherming van het kapitaal," zegt Joop. "Ja, dat beseften wij toen ook. Maar toen zaten we er al," zegt sobat Henk.

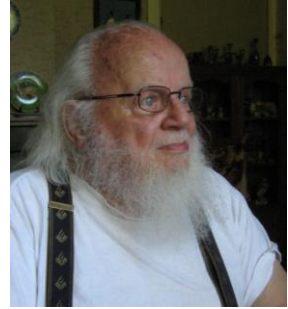
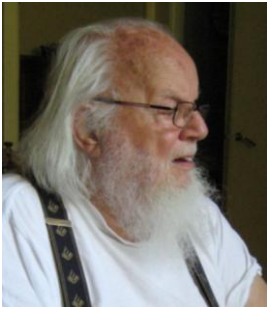
"Maar waar bent u geboren?" vraagt Joop om de volgorde in het verhaal te houden. "Wat denk je? Amsterdam natuurlijk! Mijn vader is op 15jarige leeftijd naar Kampen gegaan als leerling hoornblazer. Hij bleef stafmuzikant tot het onderdeel werd opgeheven. Hij is in Kampen getrouwd. Mijn moeder die kwam uit Kampen en mijn oudste broer werd daar geboren. Van familie in Amsterdam kreeg vader het seintje dat ze bij de rijksbelastingdienst **schrijvers o.a.** zochten, dat betekent op arbeidsovereenkomst. En omdat hij naar Amsterdam terug wilde heeft die daarop gesolliciteerd. Op zijn mooie handschrift werd hij aangenomen. Hij is begonnen met het uitschrijven van aanmaningen en is geëindigd op een baan waarop je later alleen kon komen als je de belastingacademie had gevolgd. Die ouwe had wel hersens. Ik ging in Amsterdam op de van **Beuningenschool**, een openbare lagere school." "In de oorlog zat u dus nog op school". "Ja, op de **MULO**. Die heb ik nog kunnen afmaken. Mijn vader zei in 1943: je zorgt maar dat je zakt, want dan kan je nog een jaar naar school. Maar ik zakte niet, want ik verdomde het om te zakken. Dus ik ben geslaagd. Mijn vader zei dat ik dan maar thuis moest blijven en mijn moeder moest helpen met tarwe malen. Toen kreeg ik een oproep van het arbeidsbureau dat ze hadden bericht gekregen dat ik was geslaagd en wilden weten waar ik werkte. Nou, ik werkte nergens. Ik kreeg drie dagen de tijd om een baan te zoeken en anders moest ik naar de **Fokkeropleiding in Amsterdam Noord**. Had ik ook geen zin in. Dus toen is mijn vader met zijn grote baas gaan praten, die was **directeur der directe belastingen** in Amsterdam. De grote baas was zeer anti-Duits. Mijn vader ook. Ja, en ik ook, ja. Mijn vader en zijn grote baas hebben gepraat en binnen twee uur had ik een baantje bij de rijksbelastingen. Ik heb daar een tijd gewerkt en kreeg toen ik een oproep voor de arbeidsdienst. Daar moest ik in 1944 naar toe, ben ik ook naar toe geweest. Ik heb o.a. nog in de Peel gewerkt. Wegen door **de Peel** aanleggen. Nou, dat vond ik niet erg. Toen werden we naar **Drenthe** gevoerd. Moesten we in **Grolloo** aardappelen rooien. Vervolgens werden we weer bij elkaar geroepen, want we moesten weer naar de grens toe. Vliegveld aanleggen voor die moffen. Ik ben toen weggelopen. 's Nachts.

Ik ben een tijdje ondergedoken geweest in **Steenwijk**. Je klopt maar ergens aan en als je pech had, dan had je pech. En als je geluk had dan werd je in elk geval verder geholpen. Ik had geluk want waar ik aanklopte daar hadden ze kennelijk contacten, er zat daar al één man ondergedoken. Wij waren dus met zijn tweeën en werden in het huis opgenomen. De volgende dag kregen we burgerkleren, ouwe, want zij hadden ook niets. Ik was toen net 18 jaar. Toen zijn we op een ouwe fiets van Steenwijk naar **Lemma (Friesland)** gefietst, omdat daar de boot naar Amsterdam aankwam. We hebben kaartjes gekocht voor die boot en zijn we 's nachts naar Amsterdam gevaren en zijn we naar het huis van mijn ouders gegaan. De volgende dag is die knaap die bij me was lopend vertrokken naar ergens boven **Alkmaar**. Ik wist niet eens dat daar mensen woonden. Ik ben gewoon thuis gebleven. De Duitsers waren zo actief niet in die Hongerwinter. Nou ja, die ouwe zat in het verzet een beetje te rommelen dus dan loop je automatisch mee hè. Mijn vader had een kennis van een kennis die bij de bonkaarten afdeling werkte. Ik kreeg dus nieuwe stamkaarten en bonkaarten. Illegaal, alles illegaal. Hongerwinter, een heel moeilijke tijd. Wij hadden geen vlees maar wel groente, graan, want mijn vader had een armband met **SEC** erop (schade enquête commissie). En als die nou de polder in wilde dan deed die zijn armband om.

Toen hier de oorlog afgelopen was, heb ik mij als **vrijwilliger** opgegeven voor **Indië**. Voor **veiligheid en recht**. Waarom ik **OVW-er** werd? Om die **Jappen** er uit te schoppen. Van Indië wist ik niet meer dan dat tante **Bep** en oom **Frans** er woonden. Tante Bep is doodgeslagen door een Japanner. Daar kwamen we ook pas later achter. Dat was dus mijn drijfveer om als OVW-er naar Indië te gaan. Idealisme.

In Indië hebben wij een opleiding gehad als telegrafist. **Ta-te-ta-te-ta-ta-ta-te...** Toen kwamen de telegrafisten uit Nederland, die moesten op de hoofdpост blijven zitten. Wij zaten in het terrein en als je dan een bericht naar achteren gooide, b.v. als je artilleriesteun wilde hebben, dan kreeg je als je je bericht eruit gegooid had het codewoord '**repeat all after**'. Want de jongens die uit **Holland** kwamen hadden geen tempo. Ze hebben mij wel eens verteld dat ze opgeleid werden met **7 woorden** per minuut. Wij op **21 woorden!** Maar toen bleek dat die jongens die uit Holland kwamen vakoelage kregen. Wij niet. Daar deed mijn bataljon niet aan. Dus wij begonnen er over. Wij wilden ook vakoelage. Nou ja, toen moesten we examen afleggen. Dat hebben we gedaan. Ik heb mijn praktijkexamen wel afgelegd daar en toen ging ik het hospitaal in met **buiktyfus** en geen vakoelage. Ik heb in het militaire herstellingsoord mijn theorie-examen gedaan. Toen ik een aantal weken in **het Tijgernest** lag, moest ik naar Holland toe. Nou dan krijg je het verhaal van: ja, we hebben het niet voor elkaar gekregen, maar als je aan boord bent, dan wordt het uitbetaald. Het was toch een paar honderd gulden.

Tegenwoordig lijkt dat niet veel maar het was toen een hoop geld.

Hier in Nederland voelde ik er wel wat voor om beroeps te worden. Maar toen ik een week in Nederland was kreeg ik een malaria-aanval, de 25^e. Ik werd opgehaald met de militaire ambulance bij mijn ouders vandaan en naar het hospitaaltje in de **Oranje Nassaukazerne** gebracht. Nadat ik daaruit ontslagen werd, heb ik opgegeven dat ik wilde overgaan in beroepsdienst. Dan kom je daar op **Ypenburg**, en toen mochten we van die **'pas afgebakken sergeant'** de stad niet in 's avonds. We zijn toch gegaan en hebben we ons 's nachts terug laten brengen naar Ypenburg". Hier komt ineens een lach op het gezicht van sobat Henk Stolp, waarop Marianne spontaan zegt: "Wat hebt u een prettig gezicht als u lacht!" Hij kijkt Marianne eens aan en gaat dan weer verder met zijn verhaal. "We hebben ons met taxi's naar de kazerne laten brengen. Welke auto er begon met toeteren, weet ik niet, maar op een gegeven moment toeterde het hele rijtje. De wacht bij de poort die deed uit schrik de hefboom omhoog en wij lieten die chauffeurs allemaal doorrijden naar het gebouwtje waar wij gelegerd waren. De volgende dag kregen we van een nieuwbakken sergeant een preek dat het niet kon wat we gedaan hadden en dat hij dat niet accepteerde. In die tijd kon je de eerste maand dat je hier in Nederland in dienst was er met de dag uit. Na een maand moest je een maand opzeggen en na een jaar zat je vast aan je contract van zes jaar. Nou, ik krijg er dus de pest in, daar heb ik toch al niet zoveel voor nodig. Ik zeg: sergeant maak mijn papieren maar in orde. Ik ga naar huis, ik ben hier vandaag voor het laatst. Nou toen ik dat gezegd had toen werd het even stil. Toen stapte er nog iemand ook naar voren. "Nou Sergeant als u dan toch bezig bent, maakt u mijn papieren ook maar in orde. En driekwart van die lui die beroeps zouden worden die stopten ermee. Zo'n snotneus! Wij hadden Indië achter de rug! Nou ja. Geen militaire loopbaan dus. Maar ik had uit de oorlog vandaan nog recht op een baan bij de belastingdienst.

Ik had toen ook nog steeds mijn vaktoelage niet gekregen. En bij mijn demobilisatie waren die centen er nog niet. Ik heb in een brief weer om uitbetaling van mijn vaktoelage gevraagd.

Ik kreeg als antwoord terug dat ik buiten mijn aanwezigheid was overgeplaatst naar een andere afdeling. Ik ben in twee maanden tijd drie keer overgeplaatst. Iedere keer als ik een brief had gestuurd om die centen werd ik weer doorgeschoven. Een kennis zei tegen me dat ik naar **Prins Bernhard** moest schrijven. Ik schrijf dus aan Prins Bernhard, **inspecteur generaal van de krijgsmacht**. Met een week kreeg ik daar antwoord op. Ik dacht die schuift het ook af, want in het antwoord stond hij had de brief doorgestuurd naar degene die hem af moest handelen. Als ik binnen veertien dagen geen bevredigend antwoord had gekregen moest ik hem weer schrijven. Nou, het duurde geen veertien dagen of die centen stonden op mijn giro. Dat was Bernhard! Die kon bij mij vanaf dat moment niet meer stuk."

"Hoeveel medicijnen slikt u per dag", vraagt Joop als Marianne Henk Stolp maant dat hij nu eerst zijn pillen moet innemen die nog voor hem op tafel liggen. "Een stuk of twaalf". "Je kan er oud mee worden," merkt Joop op. "Ik hoop het," zegt sobat Henk en vertelt meteen weer verder. "Mijn vader was het er niet mee eens hoor dat ik vrijwillig naar Indië ging. Hij zei: je moet geen ontslag nemen bij de Rijksbelastingdienst want als je met één been terugkomt dan moeten ze je toch aannemen. Al met al ben ik vrij heel teruggekomen. Maar naar de buitendienst overplaatsen dat kon de grote baas niet voor me doen. Toen heb ik mijn ontslag genomen bij het rijk en ben 1 december 1948 op het **bedrijfsbureau** van de **REpra**. (*reparatie en aanmaakafdeling*) bij de **KLM** gaan werken en dat heb ik volgehouden tot mijn 60^e. Ik werd toen afgekeurd". "Vanwege de malaria?" "Misschien gedeeltelijk. Toen ik in '48 in het hospitaal kwam, werd ik naar een dokter toe gestuurd in het **WG (Wilhelminagasthuis)**. Daar kreeg ik een kuur van zestig weken. De eerste twintig weken op twee vaste avonden in de week een poeder, daarna 40 weken één poeder per week. Altijd op de zelfde dag. Nooit malaria meer gehad!"

"Toen u bij de KLM zat, wat gebeurde er toen? U hebt toch niet alleen gewerkt, want ik zie ook foto's van kinderen op de kast staan", zegt Joop. "Ik ben in 1953 getrouwd. Ik ontmoette mijn vrouw in lijn 10 in Amsterdam. Toen ik nog bij mijn ouders in huis was ging ik met de tram naar het **Surinameplein**, daar stonden de bussen naar **Schiphol**". "En toen ineens zag u haar," roept Marianne verheugd! "Ja. Je stapte steeds in dezelfde tram en je zag dus steeds bekende koppen. Mensen die met dezelfde tram altijd naar hun werk toe gingen. Eerst kijken, de volgende keer effe een praatje maken. Ik verdiende in het begin bij de KLM een salaris van **150 gulden** in de maand. En dat was een heel goed loon toen. Ik betaalde mijn moeder iedere maand dertig gulden kostgeld. Toen ik trouwde kwam mijn moeder met een envelop en daar zaten al die tientjes in die ik haar in de loop van die paar jaar aan haar betaald had." "**AAAACH!**" roepen Joop en Marianne tegelijk, "**wat lief!**" "Ja, toen kreeg ik ze zo terug. Ja, dat was mooi!" Zegt Henk Stolp met een zucht. Mijn oudere broer was inwonend en die kreeg de hele

woning toen die mevrouw dood ging. Ik kon van mijn broer voor 25 gulden in de maand de hele zolderverdieping huren. Negen maanden en één dag na het huwelijk is mijn zoon geboren,”

“Net op tijd!” zegt Joop. “Dat vond mijn vrouw ook”, zegt sobat Henk, “want op de dag dat mijn zoon geboren werd, zei ze toen ze ’s morgens opstond: Nou mag dat kind komen, want nou ben ik negen maanden getrouwd. ’s Avonds was die der!”

Soms tijdens het gesprek als we een leuke opmerking maken dan twinkelen de ogen van sobat Henk weer even en kijkt hij bijna brutaal guitig ons aan. Marianne vindt dat geweldig.

“Wat is het mooiste wat u in Indië heeft meegemaakt of aan terugdenkt?” “Ja, wat is het mooiste. Nou, het land en het volk. Ik ben twee keer teruggeweest in 1990 en 1991, omdat ik KLM-er was kon ik goedkoop vliegen. Ik mag niet klagen over bezoek. Mijn dochter die in de vijftig is, die komt elke maandagavond en mijn zoon komt ook veel. Die woont hier in de buurt. Ik huur dit huis, maar ik huur ook een enorm stuk land. Het is 15.000 m². Anderhalve bunder. Daar had ik vroeger, pony’s, geiten en schapen op lopen maar ik heb nou alleen nog twee geiten. En verder wordt het nu alleen nog gebruikt door **Monique** die jullie net gezien hebben. Die heeft er drie pony’s op lopen en **Linda** heeft er ook drie op lopen. Ik krijg ook hulp in de huishouding hoor. Van 7,5 uur is dat nu teruggebracht tot 2,5 uur per week. Wat ik de hele dag doe? Niks! De hele dag lezen. Ik heb daar een heel pak kranten liggen. Die krijg ik van Monique. De Telegraaf, die blader ik door. Het kost me per krant ongeveer een half uur. Dan knip ik de puzzels eruit, want die gaan naar mijn buurvrouw van 85 en dan gaat de rest bij het oud papier”.

“U was getrouwd en negen maanden later kwam de eerste zoon. Kwamen er nog meer kinderen?” vraagt de nieuwsgierige Marianne. “Ja, een paar jaar later zei ik tegen mijn vrouw: ik wil nog een kind. En dat werd eigenlijk zonder al te veel problemen geaccepteerd. Dat terwijl mijn vrouw zei: ik heb liever zes honden dan een kind. Het tweede kind was een meisje. Ik had er meer gewild, maar bij twee hield het op.

Ik ging vroeger naar de reünies van 2-7RI. Dat was op **Sloterdijk**. Ik kan nu niet meer”. Het blad ‘**contact**’ van 2-7RI komt te voorschijn. Henk stolp zingt het bataljonslied voor. “Ik vind het leuk dat jullie zo bij mij thuis komen. Zoveel zijn er niet meer van 2-7RI over. Ze sterven uit. En degene die uit wil sterven, die gaat maar niet. Wie zijn er nu nog over? **Hoekstra**? Nee. **Donker**? Nee. **v.d. Drift**? Nee. Henk van Es? Leeft die nog?? Hij is van 1927. Henkie van Es met Max Kromrij samen!!” Blij vraagt Marianne: “Wilt u zijn telefoonnummer, dan kunt u met hem bellen”. “Geef maar op. Hoe kan het, ik was al één van de jongste. Is hij dan nog jonger dan ik. Ik ga hem zeker bellen! Ga nog eens verder. **Koch**? Nee. Door. **Kort**? **Koster**? Nee, **Kuyvenhoven**? Nee. **Arie Olckers**? Nee, **van Lindert**? Nee, **Mann**? Nee. **van Oort**? Nee. **Otto**?

Nee, **Overkleeft**? Nee, **van der Plasse**? Nee, **Qurijs**? Nee, **Willem de Rooij**? Nee. **Tishauser Jan**, Nee. **Walbrecht** dan? Nee. **Wichen**? Nee. **Wissing**? Komt wel bekend voor maar verder niks. Henkie van Es. Ik bel hem op! Henkie, ik ga hem bellen, weet u welk onderdeel hij was?" "Hij was van..... de verbindingdienst!" zoekt Marianne op haar bestand. "Zie je, ja, dat is hem!" zegt sobat Henk Stolp verrast. "Henkie van de verbindingdienst. Het is hem! God wat zal die jongen opkijken als ik hem bel! Ga ik aan Henkie vragen hoe het met **Max** is afgelopen. Goh **Henkie**. Henkie van Es!" We begonnen met een mistroostige meneer Stolp en eindigen met een enthousiaste sobat Henk. Met een goed gevoel nemen we afscheid van sobat Henk Stolp. Hij blij, wij ook blij! Aansluitend aan het bezoek bij Henk Stolp reden we door naar Kees de Wit. Ook een verbindelaar. T-Brigade. Ook in Hoofddorp. Wij schreven al meerdere keren over hem. Dit keer dus even niet.

door Marianne

Twee bezoeken op één dag op 31 juli jl.. Eerst bij de immer energieke sobat **Ernst Toorens**, van de verbindingdienst, 5-5RI en zijn vrouw **Riet**, in **Scheveningen** op de koffie geweest. Sobat Ernst kon tot zijn grote spijt niet meer aanwezig zijn op de reünie. Hij wachtte ons al op in de voortuin en voorzag ons snel van koffie. We maakte er weer een fijn bezoek van. Later op de dag waren we in **Rijswijk** bij sobat **Ton van der Wildt, 4-6RI**. Het was fijn om zijn goedlachse vrouw Miep en dochter Corry weer te ontmoeten. Helaas is Ton van der Wildt ongeneeslijk ziek en verblijft 's nachts in een hospis. Maar dankzij dochter **Corry** is het mogelijk om overdag thuis in Rijswijk te zijn. Menig keer schalde de zware baslach van **de Bokkenrijder** door de kamer.

Constance van der Wiel, sold. 4° Cie 2-6RI

Echtgenoot, vader, opa en overgrootvader

*18 juni 1927 - † 9 augustus 2017

*Je handen hebben voor ons gewerkt.
Je hart heeft voor ons geklopt.
Je ogen hebben ons tot het laatst gezocht.
Rust nu maar uit.*

De afscheidsdienst werd gehouden op dinsdag 15 augustus in de aula van crematorium Heeze te Heeze. Wij, Joop en Marianne, waren in overleg met de familie, aanwezig met de Tijgerbanner, het 2-6RIbordje en baret.

Joop hield, net als bij eerdere crematies en begrafenissen, een toespraak over het militaire deel van Con van der Wiel zijn leven. Hij sloot de toespraak af met een toepasselijk veteranengedicht. U leest meer over sobat van der Wiel in het blad Sepatoe Roesak van 2013 of op de website: https://www.sepatoeroesak.nl/bezoeken_aan_sobats2013

Na de plechtigheid gingen familie, vrienden, kennissen en genodigden naar de gemeentelijke begraafplaats te Eindhoven. Waar we Constant naar zijn laatste rustplaats hebben gebracht. Na afloop was er een koffietafel in het Hampshire Hotel in Eindhoven. Het was een drukbezocht afscheid. Een geliefd iemand is heen gegaan.

Corr.adres.Willem Alexanderpark 4, 5684 GN Best.

Op 18 juni jl belde Marianne nog met sobat v.d. Wiel. Aan het einde van het gesprek vroeg Con of zij de groeten wilde overbrengen aan de jongens van de 4^e Cie en vooral aan Jo van den Heuvel. Bij deze alsnog die laatste groet!

Op 11 juli 2017 waren we op uitnodiging van de **commandant Regiment Limburgse Jagers, luitenant kolonel Ralf Goossens**, bij de feestelijke heropening van de **Historische Verzameling** van het regiment. De historische officiële overdracht van een stukje **Brabant van 235 vierkante meter**, wat aan **Limburg** werd overgedragen.

Maakten wij die dag ook mee. Het nieuwe credo werd meteen door de manschappen luid en duidelijk ten gehore gebracht. **Voor elkaar, altijd!**

Onder de vele genodigden bevonden zich o.a. **Jan Bemont, sobat de Bat, Jan Schrauwen** en **Nico Jansen**. De gezamenlijke lunch werd vrolijk opgeluisterd door optredens van R.O.L.J. (**Reünie Orkest Limburgse Jagers**).

Een boswoning in Epse en een luidruchtig afscheid in Deventer.

We hebben, op 24 augustus 2016, het huis van **Louis Pothoven, 5-5RI**, eigenlijk makkelijk gevonden in de bosrijke omgeving van Epse. Dit keer geen zoektocht door het bos zoals we wel eens bij **Jan Janssen in Mook** hebben gehad. Toen verdwaalden we compleet in het bos.

“Vanaf de buitenkant van uw ‘boswoning’ vermoed je niet dat er achter de voorgevel zo’n ruime woning is verscholen,” zegt Joop bewonderend terwijl hij met Louis Pothoven het huis in loopt. Marianne beaamt dat met: “Zeker, een

aparte woning en wat een uitzicht.” “Jullie zien zo nog eens wat!” “Maar we komen ook voor uw verhaal hoor,” zegt Joop.

“Ik ben in 1927 in **Deventer** geboren. Mijn moeder was huisvrouw en heeft in de **Smyrnatapijtfabriek** in **Deventer** gewerkt. Mijn vader was voor de oorlog werkloos geworden, want hij verbrijzelde zijn been met een motorongeluk. Hij was tegen een boerenkar gereden. Mijn vader is pas weer aan het werk gekomen toen hij bij de **distributiedienst** begon. In de tussentijd heeft hij almaar gestudeerd: boekhouden, Engels en meer. Ik was de oudste in het gezin samen met mijn broer en nog een zusje. Toen was het gezin compleet. Tot er nog een nakomertje kwam. Mijn jongste broer. Ik was toen 21 jaar en in militaire dienst.

Toen ik trouwde, bleven we in Denventer wonen. We hadden drie kinderen. Toen kwam de tweeling en werd het huis te klein. We wilden voor ieder kind een eigen kamer, dus een beetje groot huis. Dit huis in Epse is het geworden. Ik woon hier nu 30 jaar. Ik woon nog vrij zelfstandig. De was doe ik zelf, de hulp strijkt en stofzuigt.

Ik ben in Deventer naar school gegaan. Lagere school, volksschool. Ik ging naar de **MULO**. De oorlog was toen ook al uitgebroken. Ik heb MULO wel afgemaakt. De vijfde en vierde klas. In de vierde klas was ik blijven zitten, want je kon je toen ook niet meer zo op straat begeven. Je werd er zo uitgepikt en je ging in marstempo naar het station en naar **Duitsland**. Ik heb dat verschillende keren gezien. Deventer is zwaar getroffen geweest in de oorlog door die twee bruggen. Het eerste bombardement wat we hebben gehad was een duikbommenwerper op een **kapokfabriek**. Daar maakten ze reddingsvesten voor de marine. Ja, er waren grote bombardementen.

Ik geloof dat er wel **60 doden** waren. Vaak naar de grote kerk geweest, want daar lagen ze allemaal opgebaard. Kijken of er bekenden bij waren of van wie ze niet wisten wie het was. Ik ging kijken bij de spoorbruggen naar alle vliegtuigen die daar overkwamen. Van die grote patrouilles. 60 tot 80 per vlucht en daar zaten **Duitse jagers** tussen. Je zag dan de brandende vliegtuigen die de brandstof verloren en in brand vlogen.

Ik wist ook dat de koeien doodgeschoten werden dus en wist dat er dan **noodslachterijen** waren. Daar waren ze blij dat ik kwam. Ik heb grote moppen vlees gekocht. Je hoefde geen bonnen in te leveren, die wilde ze niet hebben. Zo had ik dus de bevoorrading. Ik was de oudste in huis en mijn vader zat in het verzet. Die durfde zich daaraan niet te wagen en ik ging naar de boer toe. Ik was 16 jaar en 's avonds op de fiets er op uit. Na schooltijd. Met sneeuw, met regen over al de kleine boerenweggetjes. Nou, dat is allemaal goed gegaan. Altijd alleen op pad op de fiets van mijn vader. Ik wilde de oorlog van dichtbij zien. Ik was niet bang uitgevallen. Nu nog niet. Er was een Duitse tank met anti-tankgeschut opgeblazen. Die twee dooie Duitsers die ze er uit gehaald hebben die hadden ze begraven met der helm op een paaltje. En die drie dooie, die tankmensen die lopen achter de tank mee hè, die lui hadden geen bescherming meer toen die tank werd opblazen. Die zijn gelijk doodgeschoten. Die lagen er gewoon alsof ze lagen te slapen. Niks aan te zien. Ze zijn een keer opgehaald door Duitse krijgsgevangenen en zijn allemaal herbegraven in **Ysselsteyn, Limburg**. Ik ben tot aan het einde van de oorlog in Deventer gebleven. Ik heb daar de bevrijding meegemaakt.

In 1945 was dus de oorlog afgelopen en in 1946 kreeg ik de oproep dat ik gekeurd ging worden. Het jaar daarop, in 1 juli 1947, moest ik opkomen. In eind 1948 met de tropenkeuring in **Amsterdam**. Daar hebben ze foto's gemaakt en toen bleek later dat ik **TBC** had. Het was toen eind november. We waren al bezig met het inschepingverlof. Allemaal vier rollen toiletpapier gekregen voor de reis! Welke sigaretten die je wilde hebben moest je opgeven en zo. Maar dat heb ik dus niet meer meegemaakt.

Ik kon goed schieten bleek tijdens de opleiding. Ik had van mijn laatste zilvergeld nog voor de oorlog een windbuks gekocht. Mijn moeder had een koffiemolen en daar kon met een touwtje een steen aan hangen waar ik een zet tegen kon geven. Ik schoot dan op bewegende doelen. Zo heb ik het geleerd. Ik schoot zo prima, dat ik direct bij de **scherpshutters** kon. Nou, daar piekerde ik niet over. Ik wilde bij de verbindingen en daar ben ik dus bij gekomen."

"Maar u wordt opgeroepen voor dienst en wat later kreeg u dus bericht dat u TBC had. Wat ging er toen gebeuren?"vraagt Joop. "Ik moest naar **Oog en Al** in **Utrecht** komen voor een maagkweek. En kwam toen terecht in het **militaire ziekenhuis** in **Amersfoort**.

Daar kwam een heel stevige verpleegster naar me toe: Je moet je uitkleden! Ik stop je in bad! commandeerde ze. Wat zeg je nou? Dat kan je vergeten! Ik in bad of jij, maar niet alle twee! reageerde ik. Het is nooit mijn vriendin geworden al die tijd dat ik daar geweest ben. Enfin, schoon in een pyjama. Nou, dan komt er een dokter en die zegt, net als al die anderen, geen woord. Je weet helemaal niet wat er gaat gebeuren. Die dokters zijn ook in uniform en verbonden aan het **sanatorium** de kanten van Hilversum op. Ik had totaal geen last van die TBC. Ik was eerste op de stormbaan. Daar vloog ik zo over alles heen als een raket. Snap je dat nou?

Ik moest eerst zes weken rusten. Daar is het mee begonnen. Toen werden het zes maanden. Dan kreeg je weer dat je foto's moest laten maken, sputum inleveren, bloedprikken en zo. Ik heb drie mensen gezien die kwamen nog even tijdens het inschepingverlof kijken hoe of het met me was. Dat was tegen **Sinterklaastijd**. En ik was 20 november opgenomen. Verder heb ik de jongens van 5-5 RI niet meer gezien. Dus de binding met de afdeling was niet zo groot. Zij zaten in Indië en ik lag ziek. Alleen de vooropleiding en oefeningen heb ik met hen meegemaakt. Ik ben ook niet meer opgeroepen voor herhaling.

Ik ben vrij snel weer uit het ziekenhuis gekomen. Na 15 maanden was ik weer gezond. Ik ben 21 jaar geworden in Amersfoort. Ik kreeg een horloge voor mijn verjaardag. Dat heb ik nu nog en het loopt nog steeds!" "Maar al met al bent u vijftien maanden bezig geweest eer u genezen was. Werd u toen ontslagen uit dienst?" vraagt Joop door. "Ja **wegens gebreken**. Niet van de tbc maar wegens gebreken. Ik kreeg textielbonnen voor een winterjas, twee kostuums en honderd gulden en daar moest ik het mee doen.

Eenmaal ontslagen uit het ziekenhuis, moest ik **versterkende middelen** gebruiken en weer terug naar mijn oude werkgever. Ik ben eerst brieven gaan schrijven wie die versterkende middelen moest betalen, **het Rijk of ik**. Er zijn heel wat brieven naar het **ministerie** in **Den Haag** verstuurd hoor. Het heeft bijna drie jaar geduurd eer ik mijn vergoeding kreeg. Daar heb ik een **Keltum servies** voor gekocht samen met mijn verloofde. Ik ben met mijn 26e getrouwd. We hadden geen huis. Niemand had een huis." "Maar hoe kwam u aan die verloofde?"

“Mijn verloofde werkte op kantoor van de **Davo Haardenfabriek**. Ik ook. Zij was directiesecretaresse. Ik deed de administratie, boekhouding. Ik heb altijd hard gewerkt en ben steeds blijven studeren. Boekhouden, handelskennis. Dat ging allemaal snel. Ik ben toen ook maar voor mijn **MBA diploma** (modern business administration) gaan studeren. Toen ik dat had gehaald heb ik mij inlaten schrijven voor een cursus economie in **Arnhem**. Ik heb na faillissement van Davo fabriek waar ik werkte voor de bewindvoerders het bedrijf op poten gehouden.

Ondertussen bleef ik wel solliciteren. Ik ben later bij de **Virutex**, een kunstleerfabriek, begonnen. Dat was een dochterbedrijf van de **Draca** in **Amsterdam**. Daar heb ik ook weer de administratie en uitgebreide boekhouding gedaan tot 1990. De directeur, meneer **Duyvis**, ja inderdaad die van de borrelnootjes, kwam te overlijden. Dubbele longontsteking. Grote paniek want hoe moest dat nou zonder meneer Duyvis. Toen heb ik met een compagnon dat bedrijf overgekocht. Ik ben eerst begonnen met de incurante voorraad kunstleer te verkopen. Dat verkocht ik aan de **V&D** voor een gulden per strekkende meter. Dat V&D er later ook mee bleef zitten, was mijn probleem niet. Bronzen walsen die niet meer werkten, maar niet weg mochten van meneer Duyvis, gingen ook meteen de deur uit. Al snel maakte het bedrijf winst. Dat bedrijf heb ik nog tien jaar gehad.”

“Maar wat denkt u van een kopje koffie nu?” zegt Marianne. Met toestemming verdwijnt Marianne al keuvelend met sobat Louis mee naar de keuken. Kastjes gaan open en dicht, kopjes rammelen, lepeltjes rinkelen en het koffiezetapparaat bromt en even later komen beiden met volle mokjes de kamer weer in.

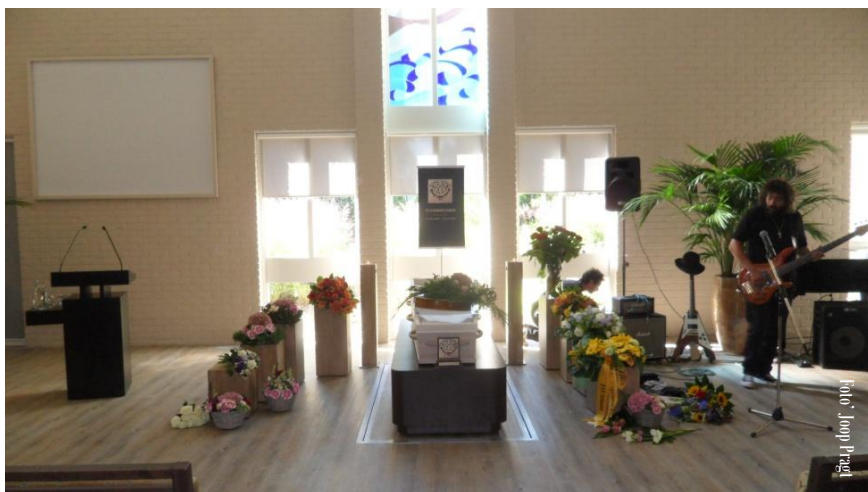

“Ik vind het geweldig dat jullie er zijn. Ik had al eerder aangegeven dat ik het fijn zou vinden als jullie in de buurt zijn, je van harte welkom bent, maar ik weet ook dat Epse wel een heel eind rijden is. En bovendien, jullie hebben een lange wachtlijst!”

“Ja, en we zijn maar vrijwilligers”, zegt Joop, “we hebben natuurlijk ook onze eigen privédingetjes. Maar we vinden dit erg leuk om te doen. Iedereen heeft zijn eigen verhaal. U ook. We combineren de bezoeken zo veel als mogelijk. Net als vandaag.

U weet, vanmiddag gaan we naar de crematieplechtigheid van Dirk Kok, 2-13RI uit Deventer.” (*In onze nieuwsbrief van december 2016 meldden wij al het overlijden van sobat Dirk Kok.*)

Joop houdt de tijd in de gaten. “We moeten zo weg hoor”. “Vinden jullie het goed dat ik met jullie meega. Het is tenslotte een oude veteraan. Ik ben er al op gekleed en heb mijn 5-5RI speldje al op mijn colbert,” vraagt meneer Pothoven. “Wat een goed idee! Natuurlijk vinden we het heel fijn dat u dat wilt doen, gezellig” zegt Joop.

En gezellig was het in Deventer. Er waren heel veel bezoekers bij de zeer bijzondere uitvaartplechtigheid met veel (harde) muziek, een band die live speelde. Dirk Kok was de **Godfather** van de **Deventer popmuziek** van de jaren 60 en was het boegbeeld van zijn bandje “**Las Cubanas**”. Hij speelde veel in tehuizen voor de wat oudere medemens. Bovendien vulde hij enige malen de pauze op tijdens onze reünies met zijn muziek. Nog niet eerder hebben wij zo een aparte, muzikale uitvaartplechtigheid van een sobat meegemaakt. Harde muziek in een aula waar eerst de familie, vanwege de drukte, in sneltreinvaart moest worden gecondoleerd. Het viel niet mee om de familie te verstaan door de harde muziek. Op het voeteneind van de open kist met Dirk Kok zijn lichaam lag één van zijn vele gitaren, opgemaakt met een bloemstuk. Het was de gitaar waar hij voor ons toen wij hem kortgeleden nog bezochten nog zo enthousiast enkele leuke deuntjes op speelde.

Door Marianne

Veel gestelde vraag. Waarom Marianne?

Als dochter van een Tiggerveteraan raakte ik steeds meer en meer betrokken met "mijn jongens". De verhalen; de ervaring; de invloed op het verdere leven; de trots; het stilzwijgen en het zeer van het gemis van erkenning en begrip.

Bij ons thuis is Indië heel lang taboe geweest. In de fotodoos zat een bundeltje kleine oude fotootjes bijeengehouden door een elastiekje. Op sommige zondagen kwam de fotodoos te voorschijn en werden familiekiekjes bekeken en verhalen verteld. Echter het bundeltje oude foto's bleef altijd in de doos.

Toen we wat ouder werden, mochten we die fotootjes wel bekijken, maar er niets over vragen. Dat zijn foto's van Indië van de oorlog waar pa is geweest. Dat was daar heel erg, dus niets vragen. Dan bekeek je die fotootjes van dat verre land. Je ziet je vader als jonge knul in uniform poseren met stoere jongens bij een jeep dan weer bij een soort tank, maar ook foto's van begrafenissen. Op de achterkant soms een plaatsnaam of jaartal. Geen namen van de jongens, waarom die foto was genomen. Helemaal anoniem. Als ik die foto's had bekeken, keek ik eens heimelijk naar mijn vader en dacht: "Dus daar ben jij geweest als soldaat. Dit heb jij allemaal gezien en meegemaakt."

Vol met vragen die niet gesteld mochten worden, deed ik maar weer het elastiekje om de foto's en het bundeltje verdween weer in de doos. Maar toch is dat bundeltje foto's mij altijd blijven intrigeren of fascineren.

Toen mijn moeder haar herinneringen over de tweede wereldoorlog in Rotterdam besloot om op papier te zetten, kwam daar ook een stukje van mijn vaders herinneringen van de bevrijding van zijn geboorteplaats Klundert in voor. Echter zou mijn vader niets willen vertellen over Indië. Dat was te pijnlijk. Toen ook de Orde Dienst ter sprake kwam, hoorde ik al veel meer dan ik ooit gehoord had. Van de Orde Dienst naar oorlogsvrijwilliger was toen nog een kleine stap. Voor mij wel, maar voor mijn vader was het een reuze stap. "Wie interesseert dat nou?" "Wie zit er op mijn verhaal te wachten?" "Ik" in ieder geval en met mij vele veteranenkinderen.

Ik heb hem gevraagd om voor mij, dan in ieder geval de foto's samen te bekijken en de namen van de jongens en plaatsen te noemen, zodat die uit de anonimiteit zouden komen. Dat bundeltje foto's verdiende het niet om weggestopt te liggen in een doos. Die foto's hebben betrekking op een heel belangrijk deel van zijn leven, dat hem en alle jongens heeft gevormd tot wat zij nu zijn. Die foto's horen een ereplaats te hebben in een album met namen en plaatsen. Na lang aarzelen heeft hij ingestemd en heeft hij vele foto's benoemd en heb ik de foto's nu met de beschrijving daarna in een mooi album gerangschikt. Ik heb het hem gegeven als mijn medaille voor zijn moed en vertrouwen om mij meer over zijn leven in Indië te vertellen.

Ik weet dat hetgeen hij heeft verteld niet eens een derde is van wat hij heeft meegemaakt. Er zijn dingen die nooit verteld zullen worden en met hem mee gaan als hij zijn laatste patrouille loopt, (mijn vader overleed op 27 mei 2008) maar ik ben hem reuze dankbaar dat ik, wat hij heeft willen vertellen, mocht verwerken in een boek voor de familie en nu op de website mag gebruiken.

Dankbaar, ja, omdat voor ons die blanco periode in het leven van onze vader, eindelijk beschreven is en wij hem de eerbied en respect konden geven die een veteraan toekomt. Dankbaar, dat hij zo andere veteranenkinderen of familie van veteranen de kans geeft iets meer te weten te kunnen komen over Indië dan wat zij tot nu toe weten of niet weten. Dankbaar dat ik samen met hem toen zoveel kon bespreken en kan laten zien. Wetende dat er al zoveel veteranenkinderen dit niet meer samen met hun vader kunnen doen en die met zoveel minder of geen gegevens op zoek zijn naar het verhaal van hun vader.

Dankbaar ben ik, als ik weet, dat door deze site, er veteranen zich bewust worden dat juist hun verhaal zoveel betekent voor de volgende generatie en alsnog besluiten iets te vertellen over hun verleden, zodat er meer blanco pagina's beschreven zullen worden en zij de eerbied en respect krijgen die zij oprecht hebben verdiend en verdienen.

door Marianne

Dinsdag 29 augustus 2017 kwam sobat **Peter Fonkert, 97 jaar**, inlichtingendienst T-brigade, samen met zijn vrouw Cynthia en zijn dochter, ondanks de hoge temperatuur die dag, 32 graden, niet één maar twee kommen groentesoep bij Joop en Marianne thuis eten. Peter was over uit Amerika en wilde, ondanks zijn drukke reisschema, perse weer bij ons op visite voor de soep! Koffie met zelfgebakken appeltaart en een likeurtje gingen er ook goed in. Na het versterken van de inwendige mens werd de nodige informatie uitgewisseld. Joop sprak met Peter en Marianne nam de dames mee de tuin in. Peter: "Een reuze gezellig bezoek en volgend jaar kom ik weer soep eten bij jullie!"

Petrus (Piet) Boukes, sergeant, 2-13 RI

Vader, schoonvader, opa en overgrootvader

*5 september 1926 - † 16 september 2017

Piet Boukes was herstellende van een Tia en een infarct. Op zijn verjaardag belde Marianne nog met hem. Hij was net terug van uit eten met de kinderen. "Doe het rustig aan Piet. Ik bel je snel weer even op te horen hoe het met je gaat." Maar dan is de telefoon ineens afgesloten. **Marianne** belt zijn makker **Bas van Veen**(3-7RI) en hoort het verdrietige nieuws dat Piet is overleden en zelfs al gecremeerd is. De ontsteltenis is groot. Piet, onze veteranenvriend die we bij vele evenementen stevast konden begroeten. Piet, die daarbij altijd meteen een donatie in onze handen drukte. Piet, die de taak op zich had genomen om tijdens de herdenking met de reünie het gedicht voor te dragen. Piet, die we regelmatig naar voren schoven om veteranenzaken te behartigen namens de Tiggerbrigade. Piet! De familie van Piet heeft ons niet ingelicht. Wij hadden zo graag met alle eerbied, respect en waardering afscheid willen nemen van onze sobat Piet. Helaas, het liep dus heel anders. Heel verdrietig om wat was, maar nu niet meer zal zijn. Dag Piet! Bedankt voor al jouw steun en hulp.

Roermond, 2 september 2017, waren wij ook weer aanwezig tijdens de grote herdenking bij het Nationaal Indiemonument 1945-1962. Hier ontmoetten wij o.a. aalmoezenier **Liduina v.d. Broek** die ook dit jaar weer een zeer gevoelige toespraak hield en aansluitend het gebed mocht uitspreken. Ook de onlangs ontslag genomen luitenant- generaal **Tom Middendorp** ging nog even met Marianne in gesprek en samen met haar op de foto. De generaal herinnerde zich dat hij twee jaar terug ook met Marianne op de foto was gegaan tijdens het uitreiken van de Koninklijke onderscheiding aan haar. Knap onthouden!

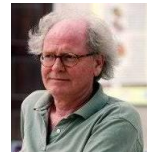
Het stokje wordt overgedragen bij de jonge tijgers.

Compagnies Sergeant Majoor **Eric Peters(I)** van de Charlie Tijgercompagnie 11 Infbat Air Assault GGJ te Schaarsbergen nodigde ons uit voor de functiewisseling en de daarbij behorende 'stokoverdracht' van hem naar Sergeant Majoor **Thijs van Mierlo(r)** op 22 september jl. Wij en zij hebben elkaar geadopteerd vanwege het gebruik van het zelfde embleem. De Tijgerkop! Wij vonden het een hele eer dat wij voor deze gebeurtenis waren uitgenodigd en kennis konden maken met de nieuwe CSM. De nieuwe CSM kreeg van ons de traditionele en de felbegeerde tijgerboxershirt. *(CSM Thijs, we zijn nog op zoek naar een maatje groter!)*

Op 28 september jl. waren wij in Eindhoven op ziekenbezoek bij **Menno v.d. Wetering, 2-6RI**. Menno was ongelukkigerwijs gevallen en brak zijn heup. Een operatie volgde, waarna hij een Delier kreeg. Het herstel duurt allemaal wat langer dan gehoopt. Goed nieuws, Menno gaat goed vooruit en hoopt snel naar zijn eigen appartement en zijn vrouw Elly te kunnen gaan.

Op de terugweg langs 's **Hertogenbosch**, naar het **Vfonds**, een van onze sponsors waar we een goodiebag overhandigden aan projectleider **Wiard Molenaar**. "Ik zit wel in vergadering maar pak graag jullie goodiebag aan. Fijn om te weten dat de reünie weer geslaagd was," zei meneer Wiard Molenaar.

Weer wat dichterbij huis langs bij **Barend van Mierlo, 5RS**. Hoewel hij minder sterk is dan voorheen, kan hij nog steeds voor zich zelf zorgen, met huishoudelijk hulp. Hij bezoekt nog geregeld enkele mensen in tehuizen in **Krimpen aan den IJssel**. Zo ook de weduwe van **Cees Barnhoorn, 5RS**. Bij Barend hebben we ook weer een poosje fijn koffie gedronken en bijgepraat.

10 oktober bezochten wij **Koos van der Kuy, 5-5RI** die loopt te tobben met zijn gezondheid. Ziekenhuis in en weer uit. Maar ik blijf fijn thuis wonen hoor! Het gaat nog best zo. Op de terugweg gingen we langs **Wim en Giny van Raaij, 2-6RI**. Wim had een nieuwe pacemaker en

voelde zich weer optimaal tiptop. Zijn vrouw Giny had ook een zwaar jaar achter de rug. Tijd om even bij hen langs te gaan om bij te praten.

Boek OVW-bataljon Limburg, 2-13RI gezocht.

Ik, zoon van een reeds lang(1975) overleden Indiëganger, ben zeer geïnteresseerd in zijn militaire loopbaan en belevenissen in Indië.

Mijn vader, **Marinus(Rinus) van der Meer** uit Grave, diende in 1947 bij 2-13 RI (Limburgse Jagers) en na repatriëring van dit bataljon tot eind 1948 bij 5-13 RI. Daarom ben ik op zoek naar een compleet en in goede staat verkerend bataljonsgedenboek **OVW - Bataljon Limburg, 2-13 RI**.

Auteur: T. Jorna en uitgegeven in Roermond 1949

Wie kan mij helpen om dit tegen een redelijke vergoeding te verkrijgen?

Inlichtingen en opgave gaarne richten aan:

M.M. (Tiny) van der Meer, St. Henricusweg 25, 5361 EE Grave.

Tel: 06-36450497 email: tinyvandermeer@gmail.com

Een rondje '2-7 RI-ers' is een bijzondere belevenis. Een kennismaking met mannen op leeftijd, die in hun jonge jaren ver van huis ervaringen van blijvende betekenis voor de rest van hun leven hebben opgedaan.

Het boek 'Loslaten, dat gaat niet meer' met herinneringen van en aan meer dan negentig Ter Aarse Indiëgangers is te bestellen bij de Cultuur Historische Vereniging Ter Aar door € 24,50

(€ 19,50 en € 5.- verzendkosten) over te maken op rekeningnummer NL 81 RABO 0300366663 t.n.v. Cultuurhist. Ver. o.v.v. boek Indonesië. Na ontvangst van de betaling wordt het boek toegestuurd.

Jubilea

Op 28 augustus 2017 waren Riet en Ernst Toorens (VbAfd 5-5RI) 65 jaar getrouwd. Deze dag is in huiselijke kring groots gevierd. Namens de commissie zijn gelukwensen aan het bruidspaar gestuurd.

Fam. E. Toorens, Badhuisweg 16, 2587 CH Scheveningen.

Overleden sobats

Sobat Ted Meines, Gen.b.d., uit Leidschendam

Geboren 25 september 1921 - overleden 24 december 2016

2-6RI

Sobat Harry van Heugten, sold.1° kl. verbindingdienst, uit Breda

Geboren 24 maart 1927 - overleden 19 oktober 2016

Sobat W.A. Veeke, sold., uit Sittard

Geboren 15 december 1925 - overleden 29 november 2016

Sobat M.J.Smulders, sold. 1° kl. 4° Cie, uit Nuenen

Geboren 27 december 1925 - overleden 2016

Sobat J (Jan) van Langh, sold.1° klas, uit Oosterhout

Geboren 20 juli 1923 - overleden 3 januari 2017

Sobat P.(Pieter) C. Salomé, sold, uit Schoten (Belgie)

Geboren 27 juni 1926 - overleden 21 februari 2017

Sobat C.(Constant)(Conny) van de Wiel, sold.4° Cie uit Gedrop,

Geboren 18 juni 1927 - overleden 9 augustus 2017

2-7 RI

Sobat Ir. H(Henk)J.A. van Lindert, brencarrier cie, uit Havelte

Geboren 3 maart 1928 - overleden 2 maart 2017

Sobat H (Henk) van Wichem, sold.1° kl. 3° cie uit Amstelveen

Geboren 19 december 1926 - overleden 8 april 2017

Sobat J. Mann, uit Amstelveen,

Geboren 31 juli 1925 - overleden 19 april 2017

Sobat H. Donker uit Puttershoek,

Geboren 17 februari 1923 - overleden 2 juli 2017

Th.(Dirk) Kraan uit Leimuiden, 32 AAT

Geboren 7 september 1926 - overleden oktober 2016

Sobat F.(Frits) Schepens uit **Cuijk, 5^e bat.Gren. 5-5RI**
Geboren 24 oktober 1927 - overleden 14 december 2016

Sobat G.J. Konings uit **Son en Breugel, 5-6 RI**
Geboren 11 maart 1926 - overleden 29 december 2016

Sobat M. van der Weele uit **Hendrik Ido Ambacht, 7 dec.div**
91 jaar - overleden op 8 januari 2017

Sobat C.J. Otto uit **Maastricht, 5 RS**
Geboren 23 juli 1927 - overleden 15 februari 2017

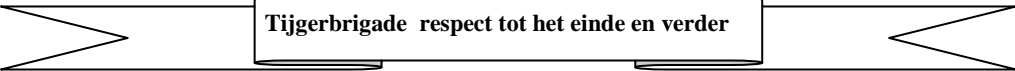
Sobat G.J. (Gerrit Jan) van Wijk uit **Hatterm, 4AAT**
Geboren 10 februari 1927 - overleden 31 maart 2017

Sobat J.(Jan) M. Coorens, sold. uit **Soest 1-3, 1-15 RI**
Geboren 1 juni 1925 - overleden 5 april 2017

Sobat A.(Harry) Hoogwerf, uit **Pernis, 1 RS**
Geboren 4 september 1925 - overleden 12 april 2017

Sobat A. Roemaat uit **Lichtenvoorde, 5-5 RI**
Geboren 27 augustus 1923 - overleden 26 augustus 2017

Sobat P(Piet) Boukes uit **Haarlem, 2-13 RI**
Geboren 5 september 1926 - overleden 16 september 2017

Tijgerbrigade respect tot het einde en verder

Sjar Buijs, Sjaak, echtgenoot van Jos Buijs Letens.
Overleden 24 januari 2017 Nieuw Vossemeer

Bert Geerts, Partner Toon van der Linden † 2-6RI.
Overleden 2 februari 2017 Oosterhout.

Mw. Yvonne Seanger, Dochter Lou Seanger 2-6RI & 1-15RI†,
75 jaar, overleden 3 december 2016

Mw.Dora Hiddes, Zus Sgt.H.F. Hiddes 2-6RI †,
Overleden 17 september 2017 Zoetermeer.

Leuk?

Zou u het ook leuk of gezellig vinden als wij in het kader van de nazorg bij u op **visite een kopje koffie** komen drinken en gezellig praten over het heden, verleden en toekomst? Laat het ons weten.

Bel. Schrijf. Mail. Wees niet verlegen, wij zijn het ook niet!

Hebt u hulp nodig bij **militaire nazorg**? Zoekt u andere (vergeten) **sobats**? Vraag het ons. Hebt u een **jubileum** b.v. 60 jaar getrouwd, , bereikt u een **speciale leeftijd**, wordt u **grootvader** of **overgrootvader**, laat het ons weten. Ligt u in het **ziekenhuis** of moet u naar het ziekenhuis voor **langere tijd**, laat het ons weten!

Kijkt u op het binnenblad kافت voor de adresgegevens of bel Marianne: **Secretariaat 010-4382758. of 06-25278220**

Krijgt u het **antwoordapparaat**, spreek dan duidelijk naam en telefoonnummer in, wij bellen u zo snel mogelijk terug!

REÛNIE !!

Zaterdag 26 mei 2018.

U wordt t.z.t. per nieuwsbrief weer nader over deze dag geïnformeerd.

Hebt u genoten van dit **gratis blad Sepatoe Roesak**? Vergeet dan niet: dit en onze overige doelstellingen voor u veteraan, kan deze commissie alleen blijven doen van de vrijwillige donaties. Ook die van u? Uw donatie kunt u overmaken naar:

Reünie- en nazorgcommissie 2-6R.I. & T-brigade:

ABN-AMRO, rekeningnummer: **NL61ABNA 097.21.38.021**

t.n.v. reünie- en nazorgcommissie 2-6 R.I., T-Brigade te Hoogvliet .

Geachte Indiëveteraan,

Via deze weg informeren wij u graag over het project Getuigen & Tijdgenoten, onderdeel van het grote onderzoeksprogramma *Dekolonisatie, geweld en oorlog in Indonesië, 1945- 1950* dat gezamenlijk uitgevoerd wordt door het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV), het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) en NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies.

In het project Getuigen & Tijdgenoten verzamelen we persoonlijke verhalen die de gebeurtenissen in de periode 1945-1950 die tot nu toe bekend zijn kunnen aanvullen. Dat doen we omdat het persoonlijke verhaal voor de geschiedschrijving van groot belang is. We vragen betrokkenen, zoals u, hun eigen verhaal in een persoonlijke brief aan het project Getuigen & Tijdgenoten op te schrijven. Door de vorm van een brief te kiezen willen we iedereen de kans geven hun eigen ervaringen te delen, dat kan in zoveel woorden als u zelf denkt nodig te hebben.

Al deze brieven verzamelen we, we lezen ze aandachtig en we nemen daarna contact met u op. Om aanvullende informatie te vragen, en soms om te vragen of we u mogen interviewen. We

zorgen er voor dat uw verhalen terechtkomen bij de onderzoekers die meewerken aan het grote onderzoeksprogramma. Uw ervaringen kunnen hen van nieuwe informatie voorzien en mogelijk op nieuwe ideeën brengen.

Het project is ook op zoek naar materiaal uit de periode zelf zoals brieven, dagboeken, foto's of film. Als u die heeft en met ons wil delen dan horen we dat graag, ook in die materialen zijn we bijzonder geïnteresseerd.

Heeft u vragen, belt u dan van maandag tot en met donderdag naar het NIOD Instituut voor oorlogs-, holocaust- en genocidestudies op telefoonnummer 020-5233892. U kunt uw brief ook direct aan ons sturen. Dat kan per e-mail via getuigen@ind45-50.nl of per gewone post naar het Getuigenproject, NIOD, Herengracht 380, 1016 CJ Amsterdam.

Met hartelijke groet,

Eveline Buchheim, Fridus Steijlen en Stephanie Welvaart

Getuigen & Tijdgenoten

december 2017

Het blad van en voor de sobats 2-6 RI, T-Brigade en Java
Website: www.sepatoeroesak.nl

Redactie en lay-out blad Sepatoe Roesak.:
Marianne Pragt-Lankhuizen, Schakelpad 12, 3192 JH Hoogvliet.
Telefoon 010-4382758 of 06-25278220
Redactionele ondersteuning:
De heer Joop Pragt.

Onze activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door het Vfonds
met de met de middelen uit de Nationale Postcode Loterij
Uw deelname aan deze loterij wordt daarom van harte aanbevolen

Wordt nu gratis vriend van het Vfonds www.vfonds.nl

2-6 RI

ANNO

1944

